GÜRCÜSTAN VƏ ERMƏNISTANDA
COVID-19-UN SƏBƏB OLDUĞU BÖHRANA
QARŞI DAYANIQLILIĞIN ARTIRILMASI

With funding from
Austrian Development Cooperation

HILFSWERK

YAŞLILAR ÜÇÜN BƏLƏDÇİ

BOLNİSİ BƏLƏDİYYƏSİ

QEYD OLUNAN SƏNƏD "GÜRCÜSTAN VƏ ERMƏNİSTANDA COVID-19-UN SƏBƏB OLDUĞU BÖHRANA QARŞI DAYANIQLIQ" ÇƏRÇİVƏSİNDƏ HAZIRLANMIŞDIR.

Covid-19 pandemiyası Gürcüstan və Ermənistanda presedentsiz sosial və iqtisadi qarışıqlığa bais oldu. Bu, yerli icmalarda insanların gündəlik məişətinə güclü təsir buraxdı. Pandemiyanın mənfi nəticələri ilə mübarizə aparmaq və zərər çəkmiş qadınların, qızların, kişilərin və oğlanların dayanıqlığını artırmaq üçün, Hilfswerk International yerli tərəfdaş təşkilatı olan "Tanxmoba" qadın assosiasiyası ilə birlikdə „Covid-19-a Ermənistan və Gürcüstanda dayanıqlı reaksiya" layihədə iştirak edir.

Layihə Hilfswerk International tərəfindən www.hilfswerk.at/international/en "Tanxmoba" qadın assosiasiyası ilə birlikdə həyata keçirilir. O, Avstriya Qızıl Xaç və karitas avstriya, habelə onların yerli tərəfdaşları ilə - Gürcüstan Qızıl Xaçı, Ermənistan Qızıl Xaç Cəmiyyəti və Ermənistan karitası ilə birlikdə konsorsiuma daxil olur.

"Gürcüstan və Ermənistanda Covid-19-un səbəb olduğu böhrana qarşı dayanıqlıq" layihəsi çərçivəsində gürcü tərəfdaşlarının əlaqə məlumatları:

HILFSWERK GEORGIA
Layihənin yerli əməkdaşı – Manana Laqazidze
Tel.: 595 04 65 12
El. poçt: lagazidzem@gmail.com
Vebsəhifə: www.hilfswerk.at/international/en

"TANXMOBA" MƏCBURİ KÖÇKÜN QADINLAR ASSOSİASİYASİ
Sədr: Yulia Xaraşvili
Tel.: 591 11 60 20; 599 57 07 98
El. Poçt: julia.kharashvili@yahoo.com
Ünv.: Tamar Mepe Xiy. 20
Vebsəhifə: www.idpwa.org

Layihə koordinatoru: Tamar İnalişvili
Tel.: 577 20 99 40
El. poçt: tinalishvili@yahoo.com

GASW
საქართველოს სოციალურ მუშაკთა ასოციაცია
THE GEORGIAN ASSOCIATION OF SOCIAL WORKERS

Bələdçi Gürcüstan Sosial İşçilər Assosiasiyası tərəfindən hazırlanmışdır

TBİLİSİ, 2023

MÜNDƏRİCAT

Mündəricat

Giriş 4

Psixo-Sosial inkişaf konsepsiyası, aktiv qocalmanın təsviri 5

Metodologiya 7

Bolnisi bələdiyyəsi haqqında məlumat 8

Bolnisi bələdiyyəsində yerli özünüidarəetmə proqramları 11

Səhiyyə proqramları 11

Mərkəzi hökumətin ərazi vahidlikləri 18

Gürcüstanın İşğal altında qalan Ərazilərindən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi 18

PHHŞ Sosial Xidmətlər Agentliyi 19

PHHŞ – İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardım üzrə Dövlət Fondu.. 20

Abxaziya Muxtar Respublikası Hökuməti 25

Ədliyyə Nazirliyi 27

Qeyri-hökumət təşkilatları 29

Yüksəkdağlıq bölgə statusu 31

Yerli xəstəxanalar haqqında məlumat 34

Mədəni maarifləşdirici proqramlar 35

Muzeylər 35

Mədəniyyət müssisələri 37

Bolnisi kitabxanası 39

Bolnisi bələdiyyəsinin görməli yerləri 39

Yerli nəqliyyat haqqında məlumat 42

COVID-19-la bağlı məsələlər: simptomlar, qadaqlanması, qaynar xətt 43

Ölkədə fəaliyyət göstərən qaynar xətlər 45

Kovid -19 -a qarşı vaksinasiya 46

Yaşılılar hüquqlarının müdafiəsi 48

Gender və yaşlılıq 49

GİRİŞ

Qarşıdakı sənədin məqsədi Bolnisi bələdiyyəsində yaşayan yaşlılar üçün bir xidmət xəritəsi yaratmaqdır. Bunun sayəsində yaşlılar və onların baxıcısı olan şəxslər, mütəxəssislər yaşlıları dəstəkləyən xidmətləri bir məkanda görə və yaşıların hüquqları ilə bağlı məlumatı əldə edə biləcəklər. Sənədin hədəf kütləsini yaşlılar, onların ailə üzvləri, qayğıkeşləri, baxıcıları, yaşlılar məsələləri üzərində işləyən şəxslər və birbaşa onlarla işləyən mütəxəssislər təşkil edirlər. Sənəd müxtəlif hökumət və QHT xidmətlərinin məzmununu və xidmətlərə qoşulmaq meyarlarını qısaca təsvir edir. Məsələn, səhiyyə və sosial xidmətlər, mədəni və sağaldıcı xidmətlər haqqında, habelə tibbi müəssisələr, apteklər (əczaçılar), Kovid-19 pandemiyasının qarşısını almaq tədbirləri barədə məlumatları; bununla belə, sənəddə yaşlıların hüquqları və hüquqmüdafiəçi təşkilatları və s. haqqında məlumat da qısaca təqdim edilmişdir.

Niyyətimiz qarşıdakı sənədin vasitəsi ilə yaşlıların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış məlumat sənədindən istifadə praktikasını yaratmaqdır. Sənəd bölgənin xüsusiyyətlərinə yönələcək, sadə şəkildə izah ediləcək, asand oxunacaq, müxtəlif ehtiyacları olan şəxslərə uyğunlaşdırılacaqdır. Sənədin məqsədi xidmətin bütün detallarını təsvir etmək deyildir. Hesab edirik ki, detallar barədə məlumatı yaşlılara sosial işçilər, Merin səlahiyyətli nümayəndələri, həkimlər və mütəxəssislər seçdikləri xidmətlərə uyğun olaraq verəcəklər (və ya seçməkdə kömək edəcəklər). Bununla belə, qeyd olunan sənəddən istifadə etmək yaşlılar hüquqlarının advokatlaşdırılması istiqamətində də mümkündür. Sənəd layihəyə qoşulmuş yaşlılara, yaşlılar məsələləri üzrə işləyən mütəxəssislərə, könüllülərə və xidmət çatdıran təşkilatlara hesablanıb.

With funding from
Austrian Development Cooperation
HILFSWERK

PSİXO-SOSİAL İNKİŞAF KONSEPSİYASI, AKTİV QOCALMANIN TƏSVİRİ

Gürcüstan Milli Statistika Xidmətinin[1], 2023-cü ilin 1 yanvar verilmişləri ilə Gürcüstan əhalisi 3 736 357 nəfərdən ibarətdir. Ölkə miqyasında 60+ əhalinin sayı isə 830 275 nəfərdir, o cümlədən qadınların sayı 502 610, kişilərin isə 327 665. Gürcüstan Milli Statistika Agentliyinin 2023-cü ilin verilmişləri ilə 65 və daha yaşlı əhalinin payı ümumi əhalinin 15,6%-dir.

Yaşlanmaq uzunmüddətli və fasiləsiz bir prosesdir, insanın dərhal yaşlanmasını hiss edəcək an yoxdur. İctimaiyyətdə yaşlılara qarşı müəyyən münasibətlər və stereotiplər mövcuddur. Mənfi stereotip ifadələrindən biri də yaşlı insanlara qarşı bəslənən xüsusi münasibət yəni "Eycizmdir" (ageism). Eycizm yaşlılara qarşı ayrı-seçkilik deməkdir və o, onların imkanlarının məhdudlaşdırılmasını və təcridini nəzərdə tutur.

İctimaiyyətdə yaşlılara qarşı müəyyən münasibətlər və stereotiplər mövcuddur. Mənfi stereotip ifadələrindən biri də yaşlı insanlara qarşı bəslənən xüsusi münasibət yəni "Eycizmdir" (ageism). Eycizm yaşlılara qarşı ayrı-seçkilik deməkdir və o, onların imkanlarının məhdudlaşdırılmasını və təcridini nəzərdə tutur.

Yaşlanmaq bio-psixo-sosial bir prosesdir, beləki bu yaşlanmaqla birlikdə mütləq fiziki və ya psixi sağlamlıq problemlərini nəzərdə tutmur. Təbiidir ki, yaşın artması ilə birlikdə bioloji proseslər də dəyişir, dəri qocalır, orqanlar işləməli olduqları kimi işləmirlər, lakin bu da fərdidir, belə ki insanın ehtiyacları da fərdidir. Beləliklə, eycizm məhz elə həmin fərdiliyi nəzərə almayaraq bizə ümumi, insanlara qarşı mühakiməedici baxışı təklif edir. Bu isə insan hüquqlarının birmənalı şəkildə pozulması deməkdir. Yaşlılıq əkilən nəticələri biçmək dövrüdür, lakin hələ də son demək deyildir. Dünyada və Gürcüstanda yaşlı insanların aktiv olduğuna, var-dövlət yaratdığına, lider, ölkə lideri, müəllim olduğuna, torpaq üzərində işləməsinə, sosial cəhətdən fəallığına dair və s. çox nümunə mövcuddur. Bütün bu sadalananlar isə həmin insanın öz arzusu ilə baş verir.

İnsanların ehtiyaclarını üç hissəyə ayıra bilərik: bioloji, psixoloji və sosial. Hər kəsə, uşaqlıqdan yaşlılar hesaba alınmaqla bu üç sahədə təmin edilmək lazımdır. Məsələn, sağlam (bioloji), həyat problemlərinin

1 Gürcüstan Milli Statistika Xidməti (Sakstat) - https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/41/mosakhleoba

psixoloji cəhətdən öhdəsindən gəlmək imkanı və problemlərə qarşı davamiyyəti olmalıdır (psixoloji); təhsil almaq, işləmək, sosial cəhətdən aktiv olmaq imkanı da olmalıdı. Bütün bu sadalananlar insanda bio-psixo-sosial tarazlılıq yaradır. Xidmətlər də qeyd olunan yanaşmanı nəzərə almalıdır. Məsələn, yaşlıların xidmətləri yalnız dərmanları çatdırmağı nəzərdə tutmamalı və lazım gəldikdə: ehtiyaca görə psixoloq xidməti-ni, işlə təminə dəstəyi, sosial aktivliklərini dəstəkləməyi və s-nı əhatə etməlidir. Yaşlının müvafiq dəstəyi olduqda, o daha da fəallaşır və ictimai fəaliyyətə qoşulur. Lakin, bu yalnız sosial siyasəti dəstəkləməklə mümkündür.

Gündəlik bazis ehtiyaclarını təmin etməyə yönəlmiş yaşlının öz həyatının əhəmiyyətli cəhətləri haqqında düşünməyə və qayğısına qalmağa ola bilsin ki, vaxtı çatmasın. Lakin, insanın xidmətlərə cəlb edilməsini bir çox hallarda məlumatın əlçatımlılığı da müəyyənləşdirir. Hər bir yaşlının xidmətlər haqqındakı məlumata, özü üçün əlverişli və xüsusi ehtiyaclarını nəzərə alaraq əlinin çatması, olduqca əhəmiyyətlidir. Yaşlılar məsələləri üzrə işləyən mütəxəssisin müvafiq bacarıq və biliklə təchiz olunması olduqca əhəmiyyətlidir. Bundan irəli gələrək, qeyd olunan sənəd yaşlıların fərdi ehtiyaclarına görə xidmətlər haqqındakı məlumata əlçatımlılığı təmin edir.

Burdaca qeyd etmək lazımdır ki, yaşlılar icmasının özü də fəal olmalı, Dövlətə dəyişikliklər üçün müraciət etməli, xidmətlərin inkişafını və mövcud xidmətlərdə ehtiyaclara görə dəyişikliklər aparılmasını tələb edməlidir. Yaşlılar buna öz gücləri və ya sosial işçilərin köməyilə nail olmalıdırlar.

Bunun üçün, qarşıdakı sənəddə bir tərəfdən yaşlılar (60+) üçün Bolnisidə fəaliyyət göstərən səhiyyə, sosial və digər proqramlar haqqında məlumatı yerləşdirməyi, ikinci tərəfdən isə yaşlılara müxtəlif xidmətlərə qoşulmaq imkanları haqqında məlumatlı olmalarında kömək etmək üçün informasiya ötürməyi qərara aldıq.

METODOLOGİYA

2023-cü ilin oktyabr-noyabrında yaşlılara müxtəlif xidmətlər təqdim edən Bolnisi bələdiyyəsi meriyası və Dövlət proqramarı, habelə QHT-lər haqqında məlumat dərc edildi. Bununla belə yerli tibb müəssisələri, hüquq müdafiə edən təşkilatlar, Kovid-19 pandemiyasını qabaqlama tədbirləri haqqında, yerli nəqliyyat, mədəni tədbirlər və s. haqqında da məlumat yayılmışdır. Aşağıda, Bolnisi bələdiyyəsi proqramları haqqında istifadə edilən məlumat yazılı surətdə tələb edilən rəsmi informasiyaya əsaslanır. Əlavə informasiya almaq üçün Bolnisi Meriyasının veb-səhifəsindəki (www.bolnisi.gov.ge)[2] 2023-cü il Yerli büdcənin təsdiqi haqqında qərar[3] və „Bolnisi bələdiyyəsinin yerli büdcədən sosial yardımı vermə və alma qaydası[4]"-a müraciət edilmişdir.

Dövlət proqramları haqqında informasiyaya gəldikdə isə, o, 2023-cü il oktyabr ayında Gürcüstanın İşğal altında qalan Ərazilərindən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyindən, PHHŞ – İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardım agentliyindən, Sosial Xidmət Agentliyindən, Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyindən və Abxaziya Muxtar Respublikası Hökumətindən tələb edilən məlumatlara söykənir.

QHT xidmətləri ilə əməkdaşlıqlarıyla bağlı məlumat bir tərəfdən bələdiyyə tərəfindən verilib, ikinci tərəfdən isə vəsaiti kamil surətdə işləmək üçün əlavə olaraq telefon sorğusu aparıldı.

Nəhayət, xəstəxanalar, mədəniyyət müəssisələri və tədbirlər, nəqliyyat vasitəsi və COVİD-19 haqqında informasiya sənədə rəsmi açıqlamalardan, veb-səhifələrdən və 2023-cü ilin oktyabr-noyabr ayında yenilənən telefon sorğusundan daxil edilmişdir.

---

2 Bolnisi bələdiyyəsi Merinin rəsmi veb-səhifəsi: https://bolnisi.gov.ge/

3 Bolnisi bələdiyyəsi merinin Yerli Büdcənin Təsdiqi Haqqında qərarı – 2023-cü il https://matsne.gov.ge/ka/document/view/5647872?publication=0

4 Bolnisi bələdiyyəsi yerli büdcəsindən sosial yardımın verilmə və alma qaydası- https://bolnisi.gov.ge/sasargeblo-informacia1/socialuri-programebi/1458-bolnisis-municipalitetis-adgilobrivi-biujetidan--socialuri-daxmarebis-gacemisa-da-mighebis-tsesi.html

BOLNİSİ BƏLƏDİYYƏSİ HAQQINDA MƏLUMAT

Bolnisi bələdiyyəsi Kvemo kartlinin mərkəzi hissəsində yerləşir. O Maşavera çayının ortasından keçdiyi yerdir və dəniz səviyyəsindən 550 metr yüksəklikdə, Tbilisidən 64 kilometr məsafədədir. Bolnisi Marneuli -kazreti dəmiryolu dayanacağı xəttində yerləşir. Bolnisini bələdiyyəsinə şərqdən Marneuli bələdiyyəsi, qərbdən Dmanisi bələdiyyəsi, şimaldan Tetritsğaro bələdiyyəsi, cənubdan isə Ermənistan Respublikası əhatə edib. Bələdiyyənin ölçüsü — 804,2 km^2-dır.

Gürcüstan Milli Statistika Xidmətinin 2014-cü ildə apardığı ümumi siyahıyaalma nəticələrinə görə, Bolnisi əhalisi 53,590 min sakindən ibarətdir[5]. Gürcüstan Milli Statistika Xidmətinin (Sakstatın) verdiyi məlumata görə (2498-9-2-202310121000 n-li məktub), bələdiyyədə 10 113 min yaşlı var (60+), onlardan Bolnisi şəhərinin inzibati vahidliyində -2 354, kəndlərdə- 7 759 qeydiyyatdan keçmişdir. Bunlardan - 4 164 kişi, 5 949 – isə qadındır. Onların arasında 137 Sağlamlıq İmkanları Məhdud şəxs mövcuddur.

Bolnisi bələdiyyəsi özündə 49 məskunlaşmış məntəqəni və bir şəhəri birləşdirir. Bələdiyyənin inzibati mərkəzi Bolnisi şəhəridir. Bolnisi Meriyası də orda yerləşmişdir. Bələniyyəni idarə etmək üçün 14 inzibati mərkəz yaradılmışdır. Onların arasında: (1) Kazreti (Kazreti kəndi, Balıç kəndi); (2) Tamarisi (Tamarisi, Tsurtavi, Parizi kəndləri); (3) Naxiduri (Naxiduri, Xidisğuri, Muxrana, Balaxauri, Çapala, Mtsğneti kəndləri); (4) Talaveri (Talaveri, Savaneti kəndləri); (5) Mamxuti (Mamxuti, Zemo Arkevani, Kvemo Arkevani, Xataveti kəndləri); (6) Raçisubani (Raçisubani, Samtredo, Vanati, Xatisopeli kəndləri); (7) Ratevani (Ratevani, Zvareti kəndləri); (8) Kvemo bolnisi (Kvemo bolnisi kəndi); (9) Bolnisi mərkəzi (Bolnisi, Zemo bolnisi, Samtsverisi, Poladauri kəndləri); (10) Akaurti (Akaurta, Dzedvnariani, Potsxveriani, İtsria, Dzveli kveşi, Qeta, Bertkari, Senebi kəndləri); (11) Darbazi (Darbazi, Tsipori, Xaxalacvari, Çreşi kəndləri); (12) Tandzia kəndi; (13) Kveşi (Kveşi, Cavşaniani, Kianeti, Muşevani, Sabereti kəndləri); (14) Disveli kəndi var[6].

5 Gürcüstan Milli Statistika Agentliyi - https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/41/mosakhleoba
6 Bolnisi bələdiyyəsinin inzibati vahidlikləri https://www.matsne.gov.ge/ka/document/view/1273793?publication=0

BOLNİSİ BƏLƏDİYYƏSİ MERİLİYİNİN ƏLAQƏ MƏLUMATI

Ünvan: Bolnisi ş. Sulxan-Saba Orbeliani küçəsi N106
Tel.: 0358222555
El-poçt: bolnisimunicipality@bolnisi.gov.ge
Veb-səhifə: www.bolnisi.gov.ge

İş saatları: Bazarertəsi – Cümə 10:00 -18:00

Səhiyyə və Sosial Mühafizə Xidməti Rəisi
İrodi Uqrexelidze
Tel.: 599 90 97 47

İNZIBATİ VAHİDLİKLƏRDƏ BOLNİSİ MERİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ[7]

Nümayəndə	İnzibati vahidlik	Telefon	El-poçt
Dimitri Modebadze	Bolnisi ş. Sulxan-Saba Orbeliani küçəsi N106	511 28 22 20	dimitri.modebadze@bolnisi.gov.ge
Zurab Şainidze	Disveli kəndi	599 85 99 34	z.shainidze@bolnisi.gov.ge
Elimxan Qaciyev	Akaurta, Dzedzvnari, Potsxveriani, İtsri, Dzveli kveşi, Qeta, Bertkari və Sene kəndləri	599 85 97 99	e.gajiev@bolnisi.gov.ge
Rəsmiyyə Salahlı	Mamxur, Zemo arkevani, Kvemo arkevani və Xataveti kəndləri	599 85 99 24	rasmiia.salakhlie@bolnisi.gov.ge
Davit Cağeli	Kazreti qəsəbəsi və Baliçi kəndi	551 43 43 74	d.jakeli@bolnisi.gov.ge
Əli Qurbanov	Tamarisi, Tsurtavi, Parizi kəndləri	599 85 99 33	ali.gurbanovi@bolnisi.gov.ge
Vəzir Ləzgiyev	Darbaz, Tsipori, Xaxalcvari, Çreşi kəndləri	599 85 99 27	vazir.lazgievi@bolnisi.gov.ge
Robizon Selimaşvili	Kveşi, Cavşaniani, Kianeti, Muşevani, Sabereti	599 85 99 30	robizon.selimashvili@bolnisi.gov.ge
Mamuka Çaçanidze	Ratevani və Zvareti	599 85 99 29	mamuka.chachanidze@bolnisi.gov.ge
Armen Arutunyan	Bolnisi, Zemo Bolnisi, Samtsevrisi, Poladauri kəndləri	595 21 21 52	a.arutiniani@bolnisi.gov.ge
Taleh Ayvazov	Naxidur, Xidisğuri, Muxrana, Balaxauri, Çapala, Mtsğneti	599 85 99 23	talekh.aivazovi@bolnisi.gov.ge
Nuqzar Rexviaşvili	Raçisubani, Samtredo, Vanati, Xatisopeli	599 85 99 31	nugzar.rekhviashvili@bolnisi.gov.ge
Novruz Ayvazov	Talaveri, Savaneti	599 85 99 26	novruz.aivazovi@bolnisi.gov.ge
Avtandil Qalbiani	Tandzia kəndi	591 75 06 03	avtandil.gabliani@bolnisi.gov.ge
Hümbət Tukanov	Kvemo bolnisi kəndi	599 85 99 22	umbat.tukanovi@bolnisi.gov.ge

7 İnzibati vahidliklərdə Merin nümayəndələri - http://bolnisi.gov.ge/gamgeoba/gamgeblis-tsarmomadgenlebi-administraciul-erteulebshi

BOLNİSİ BƏLƏDİYYƏSİNİN YERLİ ÖZÜNÜİDARƏETMƏSİ PRORQRAMLARI

Aşağıda Bolnisi Meriyasının bələdiyyə proqramları müzakirə edilmişdir. Təqdim edilən proqramlar həm səhiyyə, həm də sosial xarakterlidir. Həmin proqramlar hər il yenilənir, təkmilləşdirilir və ya dəyişdirilir. Proqramdan faydalanmaq istəyənlər və proqramla nəzərdə tutulmuş meyarları təmin edənlər Bolnisi bədəliyyəsinə ərizəylə müraciət etməlidirlər ki, istənilən bir dəfəlik proqram/yardımdan istifadə edə bilsinlər. Burda təqdim edilmiş səhiyyə və sosial proqramlar 2023-cü ildə "Bolnisi bələdiyyəsinin yerli büdcəsindən sosial yardımın verilməsi və alıması qaydası çərçivəsinə" bir dəfəlik təqdim edilmişdir. Benefisiyarlar ondan 2023-cü ilin dekabr daxil olmaqla, bir dəfəlik istifadə edə bilərlər. Aşağıda yalnız o bələdiyyə və dövlət proqramları təqdim edilib, hansıların hədəf kütləsi və ya hədəf kütləsindən birini yaşlılar təşkil edir (60+).

SƏHİYYƏ PROQRAMLARI

1. Xroniki xəstəlikləri olan benefisiyarların dərmanlarla təmin edilməsi (Ümumi səhiyyənin, referal proqramların və başqa sığortaların ümumiyyətlə maliyyələşdirmədiklərini). Dərmanlarla müalicəni təmin etmək üçün hər bir benefisiyara il ərzində 2000 lari ayrılmışdır.

Proqramdan bu kimi xroniki xəstəlikləri olan şəxslər faydalanırlar:

a) Epilepsiya;
b) Parkinson;
c) Bronxial astma;
ç) Ağ ciyərin xroniki obstruksiyası;
d) onkoloji xəstəliklər (bədxassəli şişlər);
e) Şizotip pozuntu.

2. Tibbi təmin (Ümumi səhiyyənin, referal proqramların və başqa sığortaları ümumiyyətlə maliyyələşdirmədikləri)

Proqramdan faydalananlar

- Onkoloji xəstəlikləri olan benefisiyarlar
- Sağlamlıq İmkanları Məhdud ola benefisiyarlar

- Qalxanvari vəziləri xəstə olan şəxslər
- Müharibə və hərbi qüvvələr veteranları
- Məcburi köçkünlər

Tibbi yardım bu kimi xidmətlərə hesablanıb:

a) Stasionar və ambulatoriya müalicəsinə
b) Diaqnostik müalicəsinə
c) Dərmanla müalicəsinəb (yalnız bədxassəli şişlərdə)

Qeyd: benefisiyara 10-cu maddə ilə nəzərə alınmış yardımlar, yalnız tibbi yardımı ümumi səhiyyə üzrə Dövlət proqramlarında iştirak edən tibb müəssisəsində göstəriləcəkdir.

3. Sosial cəhətdən müdafiə olunmayan, reytinq xallarının 200 000 keçməyən və xalların ötən və yaxud, cari ildə verilən benefisiyarlara (16 yaşınadək üzvləri olan və reytinq xallarının 130 000 keçməyən ailələr istisna edilməklə) tibbi yardım:

a) Stasionar və ambulatoriya müalicəsi üçün
b) Diaqnostik müalicə üçün
c) Dərmanla müalicə üçün veriləcəkdir

SOSİAL PROQRAMLAR

1. Bir dəfəlik maddi (pul) yardımı ilə təminetmə

Proqramdan faydalananlar

- Reytinq xallarının 65 000 keçməyən sosial cəhətdən müdafiə edilməyən benefisi yarlar
- Reytinq xallarının 65000-dən 150 000 minədək olan, sosial cəhətdən müdafiə edilməyən benefisiyarlar, hansılarına ki həmin xallar ötən və cari illər ərzində ver ilmişdir (16 yaşlı ailə üzvləri olan və reytinq xallarının 100 000-ni keçməyən ailələr xaric)
- İfrat dərəcədə yoxsul, məktəb yaşında uşaqları olan, ailənin/icmanın sosial işçisi tərəfindən verilən rəy əsasında müvafiq məktəb ləvazimatları almaq üçün bir dəfə lik köməyə ehtiyacı olan ailələr.
- Yüz və yüzdən çox yaşı olan şəxslər
- „Qadınlara qarşı zorakılıq və/ya ailədə zorakılığın aradan qaldırılması, zorakılıq qurbanları və yardım haqqında“   Gürcüstan qanununa uyğun olan qurban

2. Sağlamlıq İmkanları Məhdud şəxslərin aylıq maddi yardımı

Proqramdan istifadə edən şəxslər

- Kəskin görmə və əhəmiyyətli şəkildə müşahidə edilən məhdud imkanlı, 18 yaşdan yuxarı olan benefisiyarlar
- Dövlət Dializ Proqramından istifadə edən benefisiyarlar, hansılar ki Marneuli bələdiyyəsi ərazisində yerləşən tibbi müəssisələrdə müalicə edilirlər. Habelə, Tbilisi şəhər bələdiyyəsi ərazisində yerləşən tibbi müəssisələrdə tibbi xidmət alan benefisiyarlar.
- Müstəqil şəkildə hərəkət edə bilməyən və daimi baxıcıya ehtiyac duyan benefisi yarlar.

3. Sosial cəhətdən müdafiə olunmayan ailələrin istilik mövsumunda maddi yardımla təmin etmək -Bolnisi bələdiyyəsinin təbii qazla təchiz edilmədiyi ərazi vahidliklərində - 250 (iki yüz əlli) lari miqdarında pulla yardım.

Proqramdan istifadə edənlər:

- Sosial cəhətdən müdafiə edilməyən (65 000-dək reytinq xalı olan) tənha təqa üdçülər;
- Sosial cəhətdən müdafiə edilməyən (65 000-dən çox reytinq xalı olan) məhdud imkanlı şəxslərin ailələri;
- Sosial cəhətdən müdafiə olunmayan (65 000-dən çox reytinq xalı olan) çoxuşaqlı (üç və daha çox yetkinlik yaşına çatmamış) ailələri

4. Mənzil kirayəsi ilə təminetmə proqramı - maksimum 200 (ikiyüz) lari miqdarında

Proqramdan istifadə edənlər

- Sosial cəhətdən müdafiə edilməyən evsiz- daimi, yaşayış yeri olmayan, reytinq xallarının 120 000 keçməyən və qeyd olan xalların ötən il və ya cari ildə verilən ailələr. 16 yaşınadək ailə üzvləri olan ailələr istisna edilməklə.

- „Qadınlara qarşı və/ya ailədə qətimkan, zorakılıq, qurbanların mühafizəsi və yardımı haqqında" Gürcüstan Qanununa əsasən müəyyənləşdirilən qurban.

5. Müharibə və hərbi qüvvələr veteranları, Gürcüstanın ərazi bütpvlüyü, azadlığı və müstəqilliyi uğrunda gedən hərbi əməliyyatlarda həlak olanlar və itkin düşənlər alələrinə bir dəfəlik maddi yardım.

Proqramdan istifadə edənlər

- İkinci Dünya Müharibəsi Veteranları (9 mayda)
- 2008-ci il Avqust müharibə əməliyyatlarında həlak olanlar ailələr cari ilin 8 avqustda (ailənin yalnız bir üzvü)
- Gürcüstan ərazi bütövlüyü, azadlıq və müstəqillik uğrunda müharibədə həlak olanlar və izsiz itkin düşən ailələr cari ilin 27 sentyabrında (ailənin yalnız bir üzvü)

6. .   Fəlakətdən zərər çəkən ailələrin köməyi

Ötən və cari illərdə fəlakət (əsasən dağıdıcı xarakterli təbii hadisə - zəlzələ, dolu, daşqın, qar, fırtına, torpaq sürüşməsi, seylab), yanğın, başqa bədbəxt və forsmajor hadisəsi nəticəsində yaşayış evlərinə dəyən zərəri bərpa etmək üçün, zərərçəkən ailələrə birdəfəlik maddi yardım veriləcəkdir. Yardım zərərə müvafiq şəkildə, qeyd olunan məsələləri öyrənən işçi qrupunun rəyi və bələdiyyənin əmri əsasında veriləcəkdir.

Bundan əlavə, ziyan dəymiş (və ya tamamlanmamış) yaşayış evlərin bərpası (minimal yaşayış şəraitlərini yaratmaq/başa çatdırmaq) sonrakı kateqroiyadan olan ailələr üçün baş tuta-caqdır:

- Bolnidi bələdiyyəsi ərazisində yaşayan məcburi köçkün ailələri üçün (reytinq xal larının 10 000 keçməyənlər üçün);

- Fəlakət nəticəsində yüksəkdağlıq rayonlardan Bolnisi bələdiyyəsi ərazisinə köçürülən, sosial cəhətdən müdafiə edilməyən (reytinq xallarının 100 000-i keçməyən ailələr üçün), evləri yaşamaq üçün yararsız hala gələn ailələr üçün;
- Sosial cəhətdən müdafiə edilməyən çoxuşaqlı (reytinq xallarının 100 000 keçməyəm, 65 000-dən 100 000-ə qədər xalı 2018-2019-cu illərdə verilənlər üçün), üç və üçdən çox uşağı olan və yaşayış evləri yaşamaq üçün yararlı olmayan ailələr üçün;
- Sosial cəhətdən müdafiə edilməyən tənha (reytinq xallarının 100 000-ni keçəyənlər üçün), yaşayış evləri yaşamaq üçün yararlı olmayan tənha təqaüdçülər üçün;
- İfrat iqtiasdi yoxsulluq və yardımln verildiyi vaxt üçün bu maddə ilə nəzərdə tutul muş kateqoriyalara düşməyən ailələr üçün.

7. Sosial evlərdə yaşayan ailələrin kommunal vergilərlə təmin edilməsi

Proqramdan istifadə edənlər

- Bolnisi şəhərində, Davit Ağmaşenebeli küçəsində, Kazreti qəsəbəsində yaşayan benefisiyarların ailəbaşı kommunal xərcləri: elektrikenerjisi 250kv/saat – fərdi sayğacın göstərişinə görə; təbii qaz – isitmə mövsumunda (15 noyabrdan 15 aprelədək) ayda 250m3, yay fəslində ayda 50m3, fərdi sayğacaların göstərişlərinə uyğun olaraq;
- Bələdiyyə büdcəsindən Bolnisi şəhərində, Sioni dalanı №1-də yerləşən sosial yaşayış evində yaşayan benefisiyarların ailəbaşı kommunal xərcləri: elektrik enerjisi tamamilə – ümumi sayğacın göstərişlərinə uyğun olaraq; təbii qaz – isit mə fəslində (15 noyabrdan 15 apreləbək) ayda 250m3, yay fəslində isə ayda – 50m3, fərdi sayğacın göstəricilərinə uyğun olaraq;

„Bolnisi bələdiyyəsinin yerli büdcədən sosial yardımın verilməsi və qəbulu qaydası” çərçivəsində mövcud olan proqramlardan əlavə, Bolnisi bələdiyyəsi yaşlılara bu kimi xidmətləri təklif edir:

BOLİNİSİ BƏLƏDİYYƏSİNİN YAŞLILAR EVİ

Bolnisi bələdiyyəsində 2007-ci ildən etibarən „Bolnisi bələdiyyəsinin yaşlılar evi” fəaliyyət göstərir. Yaşlılar evinin məqsədi Bolnisi bələdiyyəsi ərazisində qeydiyyatdan keçmiş, çarəsiz, tənha, məhdud imkanlı yaşlı insanların qayğısını çəkməkdir. Bolnisi yaşlılar evində, bu vaxt üçün 15 kimsəsiz yaşlı qalır.

Yaşlılar evi yaşlılara bu kimi xidmətlər təklif edir:

- Baxmağı;
- İlkin tibbi xidməti;
- Səhhətini müntəzəm şəkildə müşahidə etməyi;
- Rasional, tarazlaşdırılmış, üç dəfəli dietiv qidalandırmanı;
- Yatağa düşmüş benefisiyarların sanitar-gigiyenik prosedurlarla təchiz etməyi.

24 saatlıq xidmətdən əlavə, „Bolnisi bələdiyyəsinin yaşlılar evi“ bələdiyyə ərazisində ifrat dərəcəsində ehtiyac içində olan 350 benefisiyarı şənbə-bazarı çıxmaqla hər gün birdəfəlik yeməklə təmin edir.

Qeyd olunan proqramla Bolnisi bələdiyyəsi sakini ehtiyaclı benefisiyarlar, o cümlədən yaşlılar sitifadə edə bilərlər. Hal-hazırda 350 benefisiyardan 117-si yaşlıdır (60+).

İş günü: hər gün, şənbə-bazarı çıxmaqla.
Ünvan: Sulxan-Saba Orbeliani 102 b.

EVDƏ BAXMAQ PROQRAMI

Bolnisi bələdiyyəsi 2017-ci ildə, Evangelist-Luteran Diakon Xidməti ilə birlikdə evdə baxmaq xidmətini təsis etmişdir. Ora Bolnisi, Ratevani kəndi, Raçisubani kəndi, Kazretidə yaşayan yatağa düşmüş/evdən çıxa bilməyən, tənha və yaşlı insanlar istifadə edə bilərlər (proqramdan 9 benefisiyar istifadə edirdi).

2018-ci ildə Bolnisi bələdiyyəsi meriliyi bu xidmət/proqramı müstəqil şəkildə davam etdirdi. Həmin xidmətdən hazırda Bolnisi bələdiyyəsində yaşayan 30 yaşlı istifadə edir.

Qoşulma meyarları: bu vaxt üçün, evdə baxmaq proqramına qoşulmaq üçün lazım olan meyarlar hələ yazılmayıb. Proqrama yaşlıların cəlb edilməsi sosial işçinin qiymətləndirməsi əsasında həyata keçir.

BÖHRAN MƏRKƏZİ

2017-ci ildən etibarən Böhran mərkəzi fəaliyyət göstərir, onun məqsədi ailə və cinsi zorakılığa məruz qalmış vətəndaşları (o cümlədən yaşlı şəxsləri) birbaşa müdafiə etmək və yardım göstərməkdir.

Proqramdan istifadə edənlər: zorakılığa məruz qalmış uşaqlar, qadınlar, yaşlılar, məhdud imkanlı şəxslər.

Ailədə zorakılıq qurbanı proqramla bu kimi şeylərlə təmin edilir:

- Sığınacaqlar;
- Tibbi xidmətlə;
- Gigiyena vasitələrilə;
- Qida ilə;
- Sosial işçinin xidmətilə;
- Tibb bacısı xidmətilə.

Qoşulmağın ilkin şərti kimi zorakılıq və ya böhran vəziyyəti müəyyənləşdirilir. Benefisiyarın sığınacağı olmadıqda və bunlara ehtiyac duyduqda, belə xidmət göstərilir.

MƏRKƏZİ HÖKUMƏTİN ƏRAZİ VAHİDLİKLƏRİ

GÜRCÜSTANIN İŞĞAL ALTINDA QALAN ƏRAZİLƏRDƏN QAÇQINLAR, ƏMƏK, SƏHİYYƏ VƏ SOSİAL MÜHAFİZƏ NAZİRLİLİ

Ünvan: Tbilisi, Ak. Tsereteli xiyabanı 144

Tel.: (032) 2 51 00 26

Qaynar xətt: 15 05

El-poçt: info@moh.gov.ge

Veb-səhifə: https://www.moh.gov.ge/

Gürcüstanın İşğal altında qalan Ərazilərindən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyinə aşağıda sadalanan Dövlət səhiyyə proqramlarından biri lazım olduqda müraciət edə bilərsiniz[8]:

1. Ümumsəhiyyə Dövlət Proqramı;
2. C hepatiti idarəsi üzrə Dövlət proqramı;
3. Xəstəlikləri erkən mərhələdə aşkarlamaq və skrininq;
4. İmmunizasiya; » Epidnəzarət proqramı;
5. Təhlükəsiz qan;
6. Vərəm xəstəliyini idarə etmək;
7. AİV inveksiyası/QİÇS-in idarəsi;
8. Sağlamlığa dəstək proqramı;
9. Psixi sağlamlıq;
10. Diabetin idarəsi;
11. Dializ və böyrəyin köçürülməsi;
12. Parkinson və epilepsiyanı müalicə edən dərmanlarla təchiz etmək;
13. İnkurabeliv pasientlərin paliativ təchizatı;
14. İlkin və təxirəsalınmaz tibbi yardımın təmini;
15. Referal xidmət;

8 Dövlət Səhiyyə Proqramından İstifadə edənlərin bələdçisi - https://moh.gov.ge/uploads/files/2023/jandacva_gzamkvlevi/SHTAMP_1158368.pdf

16. Xroniki xəstəliklərin müalicə dərmanları ilə təchizi;

17. Analar və uşaqların sağlamlığı;

18. Narkomanlıqdan əziyyət çəkən pasientlərin müalicəsi;

19. Nadir xəstəlikləri olan və daimi əvəzolunmalarla müalicəyə tabe olan pasientlərin müalicəsi

20. Yeni korona virus xəstəliyi COVID 19-un idarəsi.

Gürcüstanın İşğal altında qalan Ərazilərindən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi tabeçiliyndə olan proqramlar haqqında təfərrüatı ilə məlumat almaq üçün bu veb-səhifələrə baş çəkin:

- Ümumi səhiyyə proqramından istifadə edənlər üçün bələdçi - https://nha.moh.gov.ge/ge/c/444
- Səhiyyə proqramlarından istifadə edənlər üçün bələdçi - https://www.moh.gov.ge/ka/760/

PHHŞ – SOSİAL XİDMƏTLƏR AGENTLİYİ

AGENTLİYİN KVEMO KARTLİ SOSİAL XİDMƏTLƏRİ ÜZRƏ DİYAR MƏRKƏZİ

Ünvan: Rustavi şəhəri, Tsurtaveli küçəsi N5a

Tel.: (0341) 22 06 08

Qaynar xətt: 15 05

El. poçt: info@ssa.gov.ge

PHHŞ Sosial Xidmətlər Agentliyinə aşağıda sadalanan sosial müdafiə proqramlarından biri lazım olduqda müraciət edə bilərsiniz:

1. Dövlət təqaüdü (qadın 60, kiş 65 yaşdan);
2. Pullu sosial yardım;
3. Məişət subsidiyası;
4. Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər üçün sosial paket;
5. Demoqrafiya vəziyyətini yaxşılaşdırmağı dəstəkləyən Dövlət proqramı;
6. Yüksəkdağlıq bölgələrdə sosial güzəştlər.

PHHŞ- İNSAN TİCARƏTİ (TREFİKİNQ) QURBANLARI, ZƏRƏRÇƏKƏNLƏRİN MÜDAFİƏSİ VƏ YARDIMI ÜZRƏ DÖVLƏT FONDU

Kvemo kartli bölgə mərkəzi

Ünvan: Rustavi şəhəri, Tsurtaveli küçəsi N5a

Tel.: (0341) 22 06 08

Qaynar xətt: 15 05

El-poçt: info@ssa.gov.ge

Veb-səhifə: http://atipfund.gov.ge/

İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardımı üzrə Dövlət Fonduna aşağıda sadalanan proqramlardan hansısa lazım olduqda müraciət edə bilərsiniz:

İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardımı üzrə Dövlət Fondu zorakılığa məruz qalanları müdafiə və yardım edən proqramı həyata keçirir. Proqram çərçivəsində Gürcüstan miqyasında 116 006 qaynar xətt fəaliyyət göstərir.

Qaynar xətdən ailə zorakılığına məruz qalan qadınlar, yaşlılar, uşaqlar, fiziki (döymək, işgəncə,fiziki təhqirə, sağlamlığa xəsarət yetirmək...), pisixi (təhqir, şantaj, alçaltmaq, təhdid...), cinsi (cinsi əlaqə və ya cinsi xarakterli zorakılıqla törədilən başqa rəftar...), iqtisadi (qida, evdən istifadə etmə, əmək hüququ və şərikli mülkiyyətdən istifadə etməyi məhdudlaşdırmaq...) zorakılıq və təkzibə (valideynin/qanuni təmsilçi tərəfindən uşağın fiziki, psixoloji ehtiyaclarını təmin etməmək, təhlükədən qorumamaq...) məruz qaldıqda istifadə edə bilərsiniz. Beləliklə, ailədə zorakılıq ailənin bir üzvü tərəfindən ikincisinin hüquqlarını və azalıqlarını pozmağı nəzərdə tutur.

Ailədə zorakılıq qurbanı kimi kimlər hesab olunur?

Qurban qadın, habelə konstitusiya hüquqlarının və azadlıqlarının təkzib edildiyi və/ya fiziki, psixoloji, iqtisadi və ya cinsi zorakılığa məruz qalan istənilən ailə üzvü hesab edilir. Qurban statusunu Gürcüstan Daxili İşlər Nazirliyinin müvafiq xidməti, məhkəmə orqanı və/ya gender bərabərliyi, qadınlara qarşı zorakılıq və ailədə zorakılıq məsələləri üzərində işləyən idarələrarası komissiyası yanında

mövcud olan qadınlara qarşı zorakılıq və ya ailədə zorakılıq qurbanı statusunu müəyyənləşdirən qrup verir. (Sonradan – Qurbanı identifikasiya edən qrup)[9].

Fond ailədə zorakılığa məruz qalan şəxslərə sığıncaq və ya böhran mərkəzi xidməti təklif edir.

PROQRAMLA NƏZƏRDƏ TUTULMUŞ XİDMƏT SIĞINCAQ VƏ YA BÖHRAN MƏRKƏZİ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ NƏZƏRƏ ALINMIŞ VƏ BUNLARDAN İBARƏTDİR:

- Psixoloji- sosial yardımı/reabilitasiya;
- Tibbi xidmətin təşkil etmək/qəbul etmək;
- Hüquqi yardım (o cümlədən, məhkəmə və hüquqmühafizəçi orqanlarında təmsil olunmaqla) Ehtiyac olduqda tərcüməçi xidməti;
- Ailə və ictimaiyyətə reinteqrasiyaya dəstəyi və ya başqa növ xidməti;
- Müvəqqəti sutkalıq sığıncaq (yalnız qurbandan/zərərçəkəndən aısılı olan şəxslərlə birlikdə). Bu isə qida, gigiyena və ilkin istifadə vasitələrilə təmin etməni əhatə edir;
- Müvəqqəti sutkalıq böhran mərkəzi (qurban olmasına ehtimal verilən şəxsdən asılı şəxslərlə birlikdə). Bu qida, gigiyena və ilkin istifadə vasitələrilə təmin etməni əhatə edir.

9 İnsan ticarəti (trefikinq) qurbanları, zərərçəkənlərin müdafiəsi və yardımı üzrə Dövlət Fondu. Zorakılıq qurbanlarının müdafiəsi və yardımı. http://atipfund.gov.ge/geo/static/9

YAŞLILAR PANSİONATLARI

Yaşlılar pansionatına yaşlı, (kişi 65 yaşdan, qadın 60 yaşdan), habelə Sağlamlıq imkanları məhdud olan şəxs 60 yaşdan qəbul edilir. Psixi pozuntuları olan şəxslər istisnadır.

Təqdim ediləsi sənədlər bunlardır: pansionata qəbul edilmək üçün Sosial Xidmətlər Agentliyinə yazılı surətdə müraciət etməlisiniz.

Şəxsin yaşlılar pansionatına qəbul edilməsi haqqında qərarı bölgə şurası alır (Sosial xidmət agentliyinin, bir qəyyum və qayğı müşavirliyi orqanı kimi). Yaşlılar pansionatında şəxsin yerləşdirilməsi ilə birlikdə şura qeyd olunan şəxsin dövlətin tam maliyyələşdirilməsi, şərikli maliyyələşdirilməsi və ya maliyyələşdirmədən yerləşdirilməsi haqqında qərar verir.

PANSİONATA BU KIMI ŞƏXSLƏR QƏBUL EDİLMİRLƏR:

- Kəskin infeksiya xəstəliyi olanlar;
- Aktiv vərəm xəstəliyi olanlar;
- Aktiv sifilisləri olanlar;
- Yoluxucu dəri xəstəlikləri olanlar;
- Baş və onurğa beyninin açıq yırtıqları olanlar;
- Mərkəzi sinir sisteminin ağır xəstəliyi olanlar.

PANSİONATDA BENEFİSYARLAR BUNUNLA TƏMİN EDİLİRLƏR:

- Benefisiyarlara sutka ərzində xidmətlə;
- Gün ərzində dörd dəfə qidayla;
- Yaradıcılıq qabiliyyətlərini inkişaf etməklə;
- Sağlam həyat qaydası və praktiki məişət qabiliyyətlərini inkişaf etməklə;
- Pansiyonat ilkin tibbi xidməti, müalicə-reabilitasiya tədbirlərini keçirməyi və lazım gəldikdə ambulatoriya və stasionar tibbi xidməti təşkil etməyi təmin edir;
- Psixoloq xidməti ilə təmin edir;
- Benefisiyarı onun kamil surətdə inkişafı üçün lazım olan bütün tədbirlərlə təmin edir.

“İCMA TƏŞKİLATLARININ XİDMƏTİ“

İCMA TƏŞKİLATLARINDAKI XİDMƏTLƏR BUNLARI NƏZƏRDƏ TUTUR:

- Yaşlılar və Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin icma xidmətlərilə təminetmə komponentini;
- Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin ailə tipli müstəqil həyatına dəstək verən xidmətlə təminetmə komponentini.

TƏQDİM EDİLMƏLİ SƏNƏDLƏR:

- Qoşulmaq istəyənin sağlamlıq imkanları məhdud şəxsin statusunu təsdiqləyən sənədin kopyası (mövcud olduğu təqdirdə);
- Bəyanatçı qoşulmaq istəyənin qanuni nümayəndəsidirsə, bəyanatçının şəxsiyyətini təsdiqləyən sənəd (şəxsiyyət vəsiqəsi və ya pasport) və onun kopyası;
- Bəyanatçı qoşulmaq istəyənin qanuni nümayəndəsidirsə, qoşulmaq istəyənin qanuni nümayəndəliyini təsdiq edən sənəd
- Bəyanatçının sağlamlıq vəziyyəti haqqında sənəd (tibbi sənəd forma №IV-100/a).

„GÜN MƏRKƏZLƏRİNİN XİDMƏTİLƏ TƏMİNEDİLMƏ ÜZRƏ YARIMPROQRAM“

Proqram sağlamlıq imkanları məhdud yetkinlik yaşına çatmış şəxslər, o cümlədən yaşlılar üçün əlmatımlıdır.

TƏDQİM EDİLMƏLİ SƏNƏD:

- Qoşulmaq istəyənin sağlamlıq imkanları məhdud şəxs statusunu təsdiqləyən sənədin kopyası (mövcud olduğu təqdirdə);
- Bəyanatçı qoşulmaq istəyənin qanuni nümayəndəsidirsə, bəyanatçının şəxsiyyətini təsdiqləyən sənəd (şəxsiyyət vəsiqəsi və ya pasport) və onun kopyası;
- Bəyanatçı qoşulmaq istəyənin qanuni nümayəndəsidirsə, qoşulmaq istəyənin qanuni nümayəndəliyini təsdiq edən sənəd
- Sağlamlıq vəziyyəti haqqında arayış (Tibbi sənəd forması IV-100/a) – qoşulmaq istəyən ərizəni təqdim etdiyi günə qədər, xidməti aldığı müddətin uzunluğuna baxmayaraq, 12 ay ərzində xidmət benefisiyarı olmadıqda.

„KÖMƏKÇİ VASİTƏLRLƏ TƏMİN ETMƏNİN YARIMPROQRAMI“ -

kastellər, əsalar, gözü görməyənlər üçün əsalar və yerimək üçün lazım olan çəliklərlə təminetmə komponenti.

YARIMPROQRAMIN HƏDƏF KÜTLƏSİ:

- Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər;
- Yaşlılar.

PROQRAM BU KİMİ KOMPONENTLƏRİ ƏHATƏ EDİR:

- Arabalarla təmin etmək və məhdud imkanlı şəxslərin işlə temininə dəstəyi
- Duşxana/tualetin köməkçi stullarla təmin etməni
- Protez-ortopedik vasitələrlə təmin etməni
- Dinləmə cihazları ilə təmin etməni
- Kar və eşitmə qabiliyyəti olmayan şəxslərin video konfransını texniki vasitələrlə (smartfon) təmin etməyi
- Kastetlərlə, əsalarla, gözü görməyənlər əsaları ilə və yerimək çəliklərilə təmin etməyi.

„KÖMƏKÇİ VASİTƏLRLƏ TƏMİN ETMƏNİN YARIMPROQRAMI“

MÜHARİBƏ İŞTİRAKÇILARI REABİLİTASİYASINA DƏSTƏK PROQRAMI

Proqramla nəzərə alınmış yarımproqramların maliyyələşdirilməsi vauçer vasitəsilə həyata keçirilir. O maddi və qeyri-maddi ola bilər. Bununla belə, maddiləşdirilmiş vauçer sərt qeydiyyat sənədi deyildir.

Qeyd: hazırda Dövlət tərəfindən “Evdə baxmaq xidmətilə təminetmə yarımproqramı”-nın işə düşməsi üçün işlər aparılır. Proqramın hədəf kütləsini qeyd olunan xidmətlərə ehtiyac duyan yaşlı şəxslər təşkil edirlər.

ABXAZİYA MUXTAR RESPUBLİKASI HÖKUMƏTİ

Ünvan: TBİLİSİ Ş. Al. Kazbeqi xiyabanı 42, 0186

Tel.: (+995 32) 237 61 44

Qaynar xətt: 143

El-poçt: info@abkhazia.gov.ge

Vebsəhifə: http://www.abkhazia.gov.ge/home

Abxaziya Muxtar Respublikasının Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyinin fəaliyyətinin əsas istiqaməti Abxaziyadan qaçqın düşən əhali üçün Dövlət səhiyyə proqramlarından kənarda mövcud olan müalicəvi – diaqnostika xidmətlərinin ayrıca növlərinin əlçatımlılığını təmin, müxtəlif profilli hədəf proqramlarını realizə etməkdir. Qüvvədə olan proqramlar Gürcüstanın müxtəlif bölgəsində yaşayan Abxaziyadan məcburi köçkünlər üçün – yaş məhdudiyyəti olmadan imkanlar yaradır. Bura yalnız təhsili dəstəkləyən proqramlar daxil deyildir.

Proqramdan istifadə edən benefisiyarlar arasında 60-65 yaşdan yuxarı benefisiyarlar xüsusi yer tuturlar (təqaüdçülər). Onlar proqramla nəzərdə tutulmuş prioritetli qrupa məxsusdurlar.

NAZİRLİKDƏ FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏN SƏHİYYƏ PROQRAMLARI:

1. İşğal olunmuş Abxaziya ərazisindən qaçqınların ambulatoriya xidmətləri proqramı;
2. İşğal olunmuş Abxaziya ərazisindən qaçqınların stasionar xidmətlər proqramı
3. Abxaziya işğal altında qalmış ərazisində fəaliyyət göstərən tibbi müəssisələrinin (o cümlədən kovid-stasionarlarının) dərmanlarla dəstək proqramı
4. İşğal olunmuş Abxaziya ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin konsultasiya-diaqnostika xidmətinin ödənməsi proqramı;
5. İşğal olunmuş Abxaziya ərazisində daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərin reabilitasiya xidmət
6. İşğal olunmuş Abxaziya ərazisində işləyən həkimlərin və orta tibbi personalın yenidən hazırlanması.

NAZİRLİKDƏ FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏN PROQRAMLAR:

1. Qaçqınlara qarşı Dövlət strategiyasını həyata keçirərkən Zemo Abxaziyadan məcburi köçkünlərin sosial cəhətdən proqramı;
2. Qaçqınların sosial cəhətdən təminetmə proqramı;
3. Qaçqınların infrastruktur cəhətdən dəstək proqramı;
4. Qaçqınları müvəqqəti evlərlə təmin etmək proqramı;
5. Abxaziyadan qaçqın müharibə və hərbi qüvvələr veteranlarının dəstək proqramı;
6. Abxaziyadan qacqınların yerləşmə obyektlərində yaşayan qaçqın ailələrin sayğac/abunəçilik proqramı;
7. Sosial həmrəylik proqramı;
8. Qaçqınların kompakt şəkildə yerləşmə obyektlərdə ümumi istifadə sahə mənzil sahibləri komendantıqlarına verilməsini dəstəklə
9. Məcburi Köçkün Şəxslərin (MKŞ) hüquqi dəstək proqramı;
10. „Qaçqınların Xidmət Mərkəzləri“ proqramı.

NAZİRLİKDƏ FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏN İQTİSADİ PROQRAMLAR:

1. İqtisadi xidmətlərin çatdırılma proqramı:
2. İqtisadi fəaliyyəti dəstəkləmə proqramı:
3. „Sinerqia – layihələrin şərikli maliyyələşdirilməsi, Abxaziyadan qaçqın düşən və ayırıcı xəttdən o tərəfdə yaşayan əhalinin rifah proqramı.“

Bununla belə, Abxaziya Muxtar Respublikası Hökuməti məcburi köçkünlərə aşağıdakıları əhatə edən hüquqi dəstəyi təklif edir:

- Qaçqınlıq statusundan irəli gələrək, uzunmüddətli yaşayış sahəsilə təmin etmək haqqında şifahi və/ya yazılı məsləhətlər;
- Şikayətləri/ərizələri hazırlamaq və səlahiyyətli orqanlara təqdim etmək üçün hazırlamaq.
- Öz hüquqlarını müdafiə etmək məqsədilə, qaçqın benefisiyarlar üçün hüquqi cəhətdən doğru və lazımlı informasiyanı çatdırmaq;
- Qaçqınların hüquqlarını və maraqlarını qorumaq;
- Məcburi köçkünlərin ədalət mühakiməsinə əllərinin çatmasının artması və milli hüquqi mexanizmlərdən istifadə edərək strateji məhkəmə prosesini təmin etmək;
- Abxaziyadan qaçqın sahibkarlara, onların fəaliyyətindən irəli gələrək hüquqi məsləhətlər vermək.

ƏDLİYYƏ NAZİRLİYİ

Ədliyyə Nazirliyi,

Ünvan: Tbilis, Qorqasali küçəsiა 24a

Tel.: (+995 32) 2 405 087

El-poçt: info@justice.gov.ge

Vebsəhifə: http://justice.gov.ge/

საქართველოს
იუსტიციის
სამინისტრო

Bolnisi Ədliyyə Evi

Ünvan: Sulxan-Saba Orbeliani k N111a

Tel.: 2 405 405

El-poçt: info@ssa.gov.ge

Vebsəhifə: https://psh.gov.ge/main/menus/1

1. PHHŞ „Milli İctimai Reyestr Agentliyi” yerli xidmətləri inkişaf etdirir. Gürcüstan Ədliyyə Nazirinin əmrilə Gürcüstanın bütün bələdiyyələrində (işğal olatında qalmış ərazilərdən və özünüidarəedən şəhərlərdən savayı) torpağın sistemli qeydiyyatı işləri aparılır. Onun çərçivəsində 2024-cü ilin sonunadək, maraqlanan şəxsin iştirakı ilə ölçülərək bütün şəxsi, dövlət və yerli özünüidarəetməyə məxsus olan torpaq sahələri mülkiyyət kimi qeydiyyatdan keçəcəkdir.

Torpağın sistemli qeydiyyatdan keçirilməsi və ünvanlanması layihəsi çərçivəsində bütün növ xidmət əhaliyə (o cümlədən yaşlı vətəndaşlara) yaşadıqları yerdə göstəriləcəkdir. Torpaq sahələrinin kadastr planlanması/ölçülməsi işlərini agentlik ödənişsiz həyata keçirəcəkdir.

2. PHHŞ „Gürcüstan Milli Arxivi“ - Yaş təqaüdü alanların 50% faizlik güzəştləri var. Sosial cəhətdən müdafiə olunmayan, sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər, məcburi köçkünlər, hərbi əməliyyat veteranları, ikinci dünya müharibəsi veteranları və onlarla bərabər tutulan şəxslər Gürcüstan Milli Arxivinin təklif etdiyi bu kimi xidmətlərdən 100% güzəştlər istifadə edə bilərlər:

- Bəyənatçıya aid olan bütün növ sosial-hüquqi xarakterli arxiv məlumatlarından;
- Oxu zalının xidmətindən.

3. PHHŞ „Cinayətin Qarşısını almaq, Aazadlıqdan məhrumetmə ilə əlaqdər olmayan Cəzaların İcrası və Milli Probasiya Agentliyi“ - „Cinayətin qarşısını almaq, Azadlıqdan məhrum etmə ilə əlaqədar olmayan cəzaların icrası və Probasiya Milli Agentliyində“ „Cinayətin qarşısını almaq, Azadlıqdan məhrumetmə ilə əlaqədar olmayan cəzaların icrası qaydası və probasiya haqqında“ qanun. Əgər müttəhim yaşlıdırsa, Agentliyin rəisi ilə razılaşdırılaraq qanunla müəyyən edilmiş rejimi 3 ayda bir dəfə Probasiya bürosuna gəlməklə yüngülləşə bilər.

4. Xüsusi Penitensiyar Xidmət - Hazırkı vəziyyətlə, bütün penitensiyar müssəsisədə halların idarəsi tətbiq edilir. Benefisiyarların yaşı və ehtiyaclarını nəzərə alaraq məqsədəuyğun şəkildə müxtəlif növ reabilitasiya xidməti də çatdırılır, məsələn:

- Peşə təhisi,
- Psixososial terapiya,
- Psixososial təlimlər,
- Mədəni,
- İdman tədbirləri,
- İşlə təmin.

Qeyd olunan reabilitasiya xidmətlərini həm yetkinlik yaşına çatmamışlar, həm də yetkinlik yaşına çatmış benefisiyarlar, o cümlədən, yaşlı müttəhimlər alırlar.

PROQRAMDAN İŞTİRAK EDƏNLƏR: TƏQAÜDÇÜLƏR

Əlaqə saxlanılmalı şəxs: Madona Ğaplanişvili

Tel.: 551 19 26 07

Ünvan: Kazerti, Bina 99/1, I mərtəbə

İş saatları: saat 11-dən saat 17-dək

MKŞ qadınlar assosiasiyası "Tanxmoba" öz tərəfdaşı olan Hilfswerk International təşkilatı ilə birlikdə Kazretidə Avstriya İnkişaf Agentliyi tərəfindən maliyyələşdiirlən „Ermənistan və Gürcüstanda Covid-19-dan irəli gələn böhrana dayanıqlığı artırmaq" adlı layihəni həyata keçirir.

Layihənin məqsədi pandemiyadan irəli gələn mənfi nəticələrlə mübarizə aparmaq və gündəlik həyatlarının öhdəsindən gəlməkdə və sosial münasibətlər axtarışında köməyə ehtiyac duyan, sosial cəhətdən müdafiə olunmayan, təcrid edilmiş yaşlıları dəstəkləməkdir.

Qeyd olunan layihənin dəstəyi ilə, Kazreti Gündüz Mərkəzi fəaliyyətini davam etdirir. Mərkəz "Ləyaqətli qocalıq" çərçivəsində artıq uzun illərdir ki, Kazretidə yaşayan yaşlıların ləyaqətini bərpa etməyə və onların sosial məşğulluğunu hədəfləyir.

Hazırkı mərhələdə, Gündüz mərkəzi 107 yaşlıya xidmət göstərir

Mərkəzin benefisiyarları üçün bunlar mövcuddur:

- Müxtəlif KİV-lər;
- Gürcüstanın tarixi yerlərinə ekskursiya;
- Teatrlara. Kinoya, muzeylərə, sərgilərə gətmək;
- Tibbi bacısı tərəfindən daimi tibbi nəzarət;
- Lazım gəldikdə həkimlə məsləhətləşmək;
- Psixoloqun məsləhəti;
- Müxtəlif stolüstü oyun turnirlərində iştirak etmək;
- Mərkəzin qonaqları tərəfindən yerinə yetirilən materialın sərgi-satışı;
- Gənclərlə mütəmadi ünsiyyət.

Proqramdan iştirak edənlər: **Təqaüdçülər**

Qoşulmaq meyarları: Gündüz mərkəzi xidmətindən istənilən şəxs istifadə edə bilər. Bunun üçün sadəcə şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin kopyasını təqdim etməli və qeydiyyat formasını doldurmalıdır.

GÜRCÜSTAN QIZIL XAÇ CƏMİYYƏTİ

Əlaqə saxlanılmalı şəxs: Dinara Pirveli

Tel.: 596 07 07 77

Ünvan: Sulxan -Saba Orbeliani küçəsi 123.

İş saatları: Nazaertəsi -cümə, Saat 10-dan saat 18 -dək

Gündüz mərkəzi

Gürcüstan Qızıl Xaçı və Bolnisi bələdiyyəsi arasında bağlanan müqaviləyə əsasən, Bolnisi bələdiyyəsi ərazisində yaşlılara Gündüz mərkəzində və evdə baxmaq xidməti təklif edirlər.

Sosial dəstək çərçivəsində inteqrə edilmiş fəaliyyətlər üzrə "Gündüz mərkəzi" yaradılmışdır. Mərkəzin bazasında müxtəlif fəaliyyət istiqaməti olan qruplar işləyir, benefisyarların vərdiş-bacarıqları inkişaf etdirilir (tematik təlimlər, seminarlar, tədris sessiyaları və s.) və advokatlaşdırmaq dəstəyi verilir (maraqlı şəxslərin iştirakı ilə işçi görüşləri, məsləhətləşmə və məlumatlandırma). Benefisiyarlara yuxarıda qeyd edilən Mərkəzin gündəlik fəaliyyətində, onların məişətini yüngülləşdirən, sağlamlıq vəziyyətlərini və nəsillər arasındakı münasibətləri yaxşılaşdıran müxtəlif sosial tədbirləri planlaşdırmaq və onlarda iştirak etmək imkanları verilir.

Əsas (birbaşa) hədəf kütləsini bunlar təşkil edirlər:

- 60-65 yaşdan yuxarıda, ailə dəstəyindən məhrum olan, Dövlət təqaüdü və dəstək alan yaşlılar;
- Etnik azlıqlar;
- Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslər;

Gürcüstan Qızıl Xaç Cəmiyyəti benefisiyarlara yerində bunları təklif edir:

- Pulsuz nahar
- Müxtəlif növ humanitar yardım (Qida məhsulları, gigiyena)
- Həkimin məsləhəti
- Psixoloqun məsləhəti
- Vəkilin məsləhəti
- Əlamətdar tarixlərin qeyd edilməsi (Yeni il, Analar günü, Pasxa bayramı, Yubileylər və s.)
- Sosial tədbirlərin keçirilməsi (poeziya gecələri, ekskursiyalar, mübadilə səfərləri, şahmat və şaşki çempionatı və s.)

Hazırda Gündüz Mərkəzi 50 yaşlıya xidmət göstərir.

Evdə baxmaq proqramı

Gürcüstan Qızıl Xaçı Bolnisi bələdiyyəsinin bütün ərazisində könüllülərin köməyi ilə evdə baxmaq proqramını həyata keçirir. O, 50-dək əlacsız yaşlıya, o cümlədən etnik azlıqların nümayəndələrinə xidmət göstərir. Evdə baxmaq proqramında əlavə cəlbolunma meyarları müəyyənləşdirilməmişdir.

Əsas xidmətlər:

- Evində baş çəkmək
- Məsləhətlər
    - Həkim məsləhəti,
    - Psixoloq məsləhəti,
    - Hüquqşünas məsləhəti,
- Ailə işlərində kömək,
- Yumaq
- Qida məhsulları və dərmanların çatdırılması və s.

Evdə baxmaq xidmətini həyata keçirmək işinə könüllülər fəal şəkildə qoşulublar. Onlar minimum ayda bir dəfə yaşlılara baş çəkirlər.

YÜKSƏKDAĞLIQ BÖLGƏ STATUSU

Dövlət tərəfindən yüksəkdağlıq bölgəsi statusunu vermək bölgənin inkişafına yönəlmiş bir addımdır. O, bütün ölkə miqyasında həyata keçirilir və məqsədi sosial-iqtisadi inkişafı dəstəkləmək və yüksək dağlıq bölgələrində yaşayan şəxslərin sosial və iqtisadi problemlərini həll etməkdir.

Qanunun məqsədi Gürcüstan Konstitusiyası ilə zəmanət altına alınmış yüksəkdağlıq bölgələrin sosial-iqtisadi tərəqqisinin stimullaşdırılması üçün güzəştləri müəyyənləşdirməkdir. Həmin addım yüksəkdağlıq bölgələrdə yaşayan şəxslərin rifahını, həyat səviyyəsini yüksəltməyi, işləməyə dəstəyi, sosial və iqtisadi vəziyyəti yaxşılaşdırmağı təmin edir[10].

10 Yüksəkdağlıq bölgələrin inkişafı - https://www.moh.gov.ge/ka/530/

Fiziki şəxsə, bu kimi meyarları təmin etdiyi təqdirdə, yüksəkdağlı yaşayış məntəqəsinin daimi sakini statusu verilir:

1. Gürcüstan vətəndaşı olmalı;
2. Yüksək dağlıq məntəqədə yaşamalı;
3. Hər təqvimi il ərzində, ümdə 9 ay və ya 9 aydan çox müddətdə, faktiki olaraq yüksəkədağlıq bölgəsində yaşayır.

STATUSUN VERİLMƏ PROSEDURLARI:

- Statusu almaq məqsədilə, yüksəkdağlı bölgədə qeydiyyatdan keçmiş və faktiki surətdə yaşayan fiziki şəxs, - aidiyyatlı bələdiyyənin qamqebelisinə/merinə ərizə ilə müraciət etməlidir.
- Fatiki yaşamaq fiziki şəxsin yüksəkdağlıq qəsəbədə daimi qalmasın nəzərdə tutur. Daimi qalması isə müvafiq inzibati icraatda əldə edilən dəlillər və müəyyənləşdirilmiş faktların birliyi ilə təsdiq edilir;
- Yüksəkdağlıq qəsəbədə daima yaşayan şəxs haqqında məlumaq Yüksəkdağlıq Qəsəbələrdə Daima Yaşayan Şəxslərin Reyestrində əks etdirlir. Reyestri Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyi idarə edir.

YÜKSƏKDAĞLIQ YAŞAYIŞ MƏNTƏQƏSİNDƏ SOSİAL GÜZƏŞTLƏR[11]

a) Təqaüd yaşına çatmış, yüksəkdağlıq məntəqədə daima yaşayan, hər ay dövlət təqaüdünü alan şəxsə, sosial yardım qismində, Gürcüstanın müvafiq ilin Dövlət büdcəsi haqqında qanunla müəyyənləşdirilmiş Dövlət təqaüdü miqdarını nəzərə alaraq, hər ay – dövlət təqaüdünün ən azı 20 faizi verilir.
Gürcüstan Hökumətinin qərarı ilə müəyyənləşdirilmiş sosial paketi alan, yüksəkdağlıq bölgədə daima yaşayan şəxslərə, onlar üçün nəzərdə tutulmuş sosial paketin 20 faiz miqdarı ilə aylıq əlavə veriləcəkdir.

b) Yüksəkdağlıq yaşayış mətəqələrində yerləşən, Dövlətin pay iştirakı ilə təsis edilmiş və onun idarəsində mövcud olan tibb müəssisəsində işləyən tibb personalı üçün, hansının əməyi ki Gürcüstan Dövlət Büdcəsindən qarşılanır, Gürcüstan Hökuməti Qərarı ilə müəyyənləşmiş qayda üzrə, aylıq əlavələr nəzərdə tutulumuşdur.

c) Qış müddətində (müvafiq ilin 15 oktyabrından növbəti ilin 15 aprelinə qədər) yüksəkdağlıq bölgədə daima yaşayan insanların istiliyini təmin etmək məqsədilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi;

11 https://www.moh.gov.ge/uploads/files/oldMoh/01_GEO/Mtiskanoni/1/3.pdf

ç) Abonent tərəfindən yüksəkdağlıq bölgədə sərf edilən enektrik enerjisinin aylıq qiymətinin 50 faizinin qarşılanması. Ancaq sərf edilən elektrik enerşisi 100 kvt. Saat olmalıdır;

d) Bu qanunun qüvvəyə minməsindən sonra dünyaya gələn birinci və ikinci uşaq üçün, hansının valideynlərindən biri yüksəkdağlıq bölgədə daima yaşayan şəxsdir, Gürcüstan Əmək, Səhiyyə və Sosial müdafiə Nazirliyi tərəfindən təyin edilmiş güzəştləri, yüksəq dağlıq bölgələrin inkişafı qanunu ilə təsdiq güzəştləri nəzərdə tutur.

Qeyd: təqaüdün/sosial paketin xitamı, əlavənin də dayandırılmasına, xitamına səbəb olur. Yüksəkdağlıq bölgədə yaşayan şəxsin statusunun dayandırıldığı və ya xitam verildiyi təqdirdə, qanunun tələblərinə riayət edilərək Gürcüstan Ədliyyə Nazirliyinin idarə sahəsinə daxil olan PHHŞ – Dövlət xidmətləri İnkişafı Agentliyi tərəfindən icra edilən yüksəkdağlıq bölgələrdə daima yaşayan şəxslərin reyestrində növbəti ayın birinci günündən pul əlavəsinə xitam verilir[12].

QEYD: „Yüksəkdağlıq bölgələrin inkişafı haqqında“ Gürcüstan qanunu ilə nəzərdə tutulmuş güzəştlərlə fiziki şəxs gəlir və əmlak vergisindən azad edilir;

1-ci cədvəl – Bolnisi yüksəkdağlıq qəsəbələrinin siyahısı[13]

Bolnisi	Bertakari	Kənd
Bolnisi	Darvaz	Kənd
Bolnisi	Tsipori	Kənd
Bolnisi	Çreşi	Kənd
Bolnisi	Xaxalcvari	Kənd

12 Əmək, Səhiyyə və Sosial müdafiə Nazirliyi tərəfindən təyin edilən güzəştlər - https://www.moh.gov.ge/uploads/files/oldMoh/01_GEO/Mtiskanoni/1/1.pdf
13 Əmək, Səhiyyə və Sosial müdafiə Nazirliyi. Yüksəkdağlıq bölgələrin inkişafı. https://www.moh.gov.ge/ka/530/

YERLİ XƏSTƏXANALAR HAQQINDA MƏLUMAT

MMC Bolnisi Mərkəzi Klinikası
Təxirəsalınmaz ambulatoriya xidməti, planlı cərrah xidməti (kardiocərrahiyyədən savayı)

Tel.: 0358 22 50 99
Ünvan: Bolnisi, D. Ağmaşenebeli küçəsi №25
İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla, saat 09:30-dan saat 19:00-a qədər
İstirahət: şənbə-bazar

MMC Xəstəxana-poliklinik birləşməsi
Təxirəsalınmaz ambulatoriya xidməti, planlı cərrah xidməti (kardiocərrahiyyədən savayı)

Ünvan: Bolnisi, Kazreti
İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla
İstirahət: şənbə-bazar

MMC "Yeni tibb mərkəzi"
Təxirəsalınmaz ambulatoriya xidməti, planlı cərrah xidməti (kardiocərrahiyyədən savayı)

Ünvan: Bolnisi, D. Ağmaşenebeli küçəsi №25
İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla
İstirahət: şənbə-bazar

MMC „Referal yardım mərkəzi
Təxirəsalınmaz ambulatoriya xidməti

Ünvan: Bolnisi, Kazreti
İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla
İstirahət: şənbə-bazar

MMC „Trio-medi“
Təxirəsalınmaz ambulatoriya xidməti

Ünvan: Bolnisi, S.S. Orbeliani 112
İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla
İstirahət: şənbə-bazar

MMC “Kveşi həkimlik ambulatoriyası”

Ünvan: Bolnisi, Kveşi
İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla
İstirahət: şənbə-bazar

MƏDƏNİ-MAARİFLƏNDİRİCİ PROQRAMLAR

MUZEYLƏR

BOLNİSİ MUZEYİ

Ünvan: Bolnisi, D. Ağmaşenebeli küçəsi 48 a
İş saatları: 10:00 - 17:30
İş günlərin: bazarertəsini çıxmaqa hər gün
Biletlərin qiymətləri 8 lari
Təqaüdçülər üçün - 2 lari

Bolnisinin yeni muzeyi 2020-ci ildə açılmışdır. Muzeydə daima fəaliyyət göstərən ekspozisiya və sergi məkanı düzəldilib. Orda Gürcüstan Milli Muzeyi və Bolnisi Diyarşünaslıq Muzeyi kolleksiyasından gətirilən elmi əhəmiyyətli arxeoloji materyal və incəsənət nümunələri sərgilənir. Habelə, muzeydə 200 il əvvəl Almaniyadan Gürcüstana gəlmiş almanların fəaliyyətini və onların həyatlarını əks etdirən ekspozisiyalar da sərgilənir.

Habelə, muzey izləyicisinə Göte İnstitutu Mediatekasını təklif edir. Bu Götə intitutunun fəaliyyət göstərdiyi 90 ölkədə bir ilkdir.

Bununla belə Bolnisi muzeyi bazasında Bolnisi Diyarşünaslıq Muzeyi də fəaliyyət göstərməyə başlamışdır. Orda Bolnisi Arxeoloji qazıntılar nəticəsində əldə edilən materyal mühafizə olunur və başəriyyətin inkişafının bütün mərhələlərini özündə əhatə edir – Eneolit dövrdən başlayaraq gecikən orta əsrlərə qədər. Onların arasında: Neolot dövrü materyalları: torpaq şumlamaq üçün lazım olan alətlər,daş heykəllər, memari və etnoqrafik materyallar var.

Muzeydə Bolnisi sakini, haqioqraf yazıçı Yakob Tsurtavelinin "Şuşanikin məşəqqəti" əsərinin yubileyinə həsr edilmiş (1500-ci il.) 5 dilə tərcümə edilmiş və çap edilmiş nəşri də sərgilənir.

SULXAN-SABA ORBELİANİ ADINA ƏDƏBİYYAT MUZEYİ

Ünvan: Bolnisi, Tandzia kəndi
İş saatları: 10:00 - 17:30
İş günlərin: bazarertəsindən başqa hər gün

Muzey 1984-cü ildən fəaliyyət göstərir. Muzeydə Sulxan-Saba Orbeliani və onun əsərləri mövzusunda gürcü rəssamlarının yaratdıqları rəngsazlıq, qrafik əsərləri, fotomaterial, sənədlər və Sulxan-Sabanın əsərlərinin müxtəlif dövrlərdəki nəşrləri sərgilənir.

MƏDƏNİYYƏT MÜƏSSİSƏLƏRİ

BOLNİSİ MƏDƏNİYYƏT MƏRKƏZİ

Ünvan: Bolnisi, Sulxan- Saba Orbeliani küçəsi 108

Tel: 555 37 93 06

El-Poçt: Kulturis.centri@yahoo.com

İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla, 10:00 - 18:00

İstirahət: şənbə-bazar.

Bolnisi Mədəniyyət Evinin tikilməsinə 1941-ci ildə, alman müstəmləkəçi Heynrix Kromerin layihəsilə başlanmışdır. Lakin, İkinci Dünya Müharibəsi başladıqdan sonra tikinti dayandırılıdı və 1959-cu ildə açıldı. O bu günə qədər Bolnisi bələdiyyəsinin yeganə əsas tədbir məkanı və İncəsənət Mərkəzi statusunu qoruyur. Onun tam adı Sulxan-Saba Orbeliani adına Bolnisi Bələdiyyəsinin Mərkəzi Mədəniyyət Evidir.

Mədəniyyət evində, bir çox yeniyetmənin incəsənətin fərqli disiplərilə tanış olduqları, maraqlı yaradıcılıq məhsulları yaratdığı incəsənət dairələrindən və studiyalardan savayı, peşəkar gürcü folklor nəğməsi və rəqs ansamlları, teatral sənətinin müxtəlif istiqamətli truppaları da fəaliyyət göstərirlər. Truppalar tez-tez maraqlı tamaşalar, orda Şekspir və başqa tanınmış dramnevislərin pyesləri üzərində yaradılmış tamaşalar, klassik və folklor musiqi gecələri keçirilir, opera və balet sənəti tamaşalar qoyulur[14].

BOLNİSİ BƏLƏDİYYƏSİNİN TEATRI

Ünvan: Bolnisi, Sulxan- Saba Orbeliani küçəsi 108

Tel: 577 47 98 89; 551 19 19 33

El-Poçt: bolnisitheater@gmail.com

Vebsəhifə: https://www.facebook.com/BolnisiMunicipalTheatre

Biletin qiyməti tamaşalar və pyeslərə görə müəyyənləşir.

14 https://bolnisi.gov.ge/bolnisis-shesaxeb/ghirsshesanishnaobebi1/1299-bolnisis-kulturis-saxli.html

Bolnisi Bələdiyyə Teatrı 1942-ci ildən fəaliyyət göstərir. Onun əsasınını səhnəsevərlər qoyublar.

BOLNİSİ KİNOTEATRI

Ünvan: Sulxan-Saba 102b

Tel.: 551 84 84 09, 598 00 88 90

Facebook səhifəsi – Bolnisi Kinoteatrına Dəstək Cəmiyyəti

Bolnisi Bələdiyyəsində "Bolnisi kinoteatrı" fəaliyyət göstərir. O uzun illər fəaliyyətini dayandırmışdı. 2021-ci ildən etibarən, könüllülərin səyi nəticəsində vaxtaşırı kinoseanslar keçirilir. Bolnisi Bələdiyyəsi Meriyası gənclərin təşəbbüs qrupu ilə birlikdə əvvəlki şəklini qaytarmağa çalışır.

BOLNİSİ MƏDƏNİYYƏT VƏ İSTİRAHƏT PARKI

Ünvan: Bolnisi şəhəri №142

Bolnisi şəhərində qədim və qəşəng, 4 hektar ərazidə salınmış mədəniyyət və istirahət parkı yerləşir. Parkın az qalsın 1 əsr tarixi var və alman müstəmləkiçiləri tərəfindən salınmışdır. Park bütün yaşdan olan insanlar üçün nəzərdə tutulub. Təbiətdə istirahət məkanı, kafe, açıq səma səhnısi qurulmuşdur. Orda müxtəlif mədəniyyət tədbirləri keçirilir. Habelə parkın ərazisində idman, mehmanxana və tarixi kinoteatr binası var.

BOLNİSİ BƏLƏDİYYƏSİNİN BAŞ KİTABXANASI

Ünvan: Sulxan-Saba Orbeliani küçəsi, 106

Tel.: 577-60-64-76

El-Poçt: bolnisismtavaribiblioteka@mail.ru

İş saatları: Bazarertəsindən cümə daxil olmaqla, 10:00 - 18:00

İstirahət: şənbə-bazar

BOLNİSİ BƏLƏDİYYƏSİNİN GÖRMƏLİ YERLƏRİ

Aşağıda Bolnisi Bələdiyyəsində mövcud olan görməli yerlərin natamam siyahəsə verilmişdir

BOLNİSİ SİONU

V əsrlə tarixlənən bazilikadır. O, gürcü bazilikasının xristian aləminin başqa ölkələrin bazilikası ilə əlaqəsini göstərir. Kilsənin yanında, cənub-qərbdə XVII əsrin zəng qülləsi tikilmişdir. Bolnisi Sionu əsaslı şəkildə restavrasiya və təmir edilmişdir. XVII əsrdə dirək tağları ilə örtükləri bərpa etdilər qərbdən qapı açdılar. Bolnisi Sionunda ədəbi fəaliyyətlər sürürdü. Bolnisi yepiskopunun təşəbbüsü ilə hazırlanan əlyazmalar məlumdur. X-XI əsrlərdə orda İoane Bolneli xidmət edirdi.

TSUĞRUĞAŞENİ

XIII əsrin gürcü provoslav künbəzli məbəddir. O, Bolnisi Sionundan 2 kilometrdə yerləşir. Kilsənin yazılarında Qiorqi Şah (Laşa-Qiorqi) və kilsəni tikən Həsən Arsen oğlunun adları çəkilir. Abidə Laşa-Qiorqinin şahlığı dövründə 1212-1222-ci illərdə çəkilmişdir.

 Kilsənin cənubi divarında, qapının yanında nişa, gizlənmə yeri var (Yer bir əlin sığa biləcəyi darlıqdadır) ora daş qoyulub, daşın üzərində, qabartmaların işində isə xaçla gürcü yazısı oyulmuşdur.

KVEŞİ QALASI

Şərqi Gürcüstanda, Kvemo kartlidə, Maşavera çayının sol sahilində yerləşən orta əsrlərə məxsus bir istehkam-qaladır (hazırkı Bolnisi bələdiyyəsinin Kveşi kəndi yaxınlığında). Çölün ortasındakı, az qalsın çıxılmaz yüksək qayanın üzərində tikilib. Öz yerləşməsilə o Samşvildedən Taşiri və Zurtaket-Cavaxetiyə gedən yola nəzarət edirdi.

QƏDİM ALMAN MƏHƏLLƏLƏRİ

11817 – 18-ci illərdə, Rusiya imperoyasının dəstəyilə alman müstəmləkəçilərini, “Şvabları” bura gətirdilər. Onlar Katerinenfeld adlı kənd saldılar. Ora ilk dəfə 135 ailə (450 – 500 nəfər) məskunlaşdı və 1941-ci ilədək orda yaşayırdılar.

Bolnisidə alman həyatının izləri bu günə qədər saxlanılır və gürcü dövlətçiliyi üçün unikal mədəni irs təşkil edir. Ordakı binalara mədəniyyət irsi statusu verilib. Ziyarətçilərə Bolnisi alman kvartalında qotik memarlığı ilə qarışmış unikal evləri gözdən keçirmək imkanı var. Onlar açıq səmada muzeylər kimi təqdim olunur.

POLADAURİ VADİSİ

Vadi ekoturistlər üçün öz piyada və maşın yolları ilə olduqca maraqlıdır. Vadi meşələr, dağlar, çəmənlər, çöllər, çaylar, dərələr, yalçınlarla seçilir və ordan olduqca füsunkar bir landşaft açılır. Bununla belə, orda Berdiki qalası, Poladauri çayındakı XIII əsrə məxsus Tamar körpüsü var. Habelə ziyarətçi “Muxnari” -XIII əsr; “İmerxevi” -XVI əsr; “Kakliani”- XIII əsr; “Vaşlovani” -XVII əsr; „Kviriketi“ – XVI əsr; „Vaşlovani“ – XVII əsr;. „Piçvnari“ – XVII əsr; „Mtsire sağdari“ – XVI əsr; „Ubisa” – XVI əsr; „Teliani“ – XVI əsr; və „Orxevi“ - XVII əsr kilsələrinin qalıqları ilə tanəış ola bilər.

YERLİ NƏQLİYYAT VASİTƏSİ HAQQINDA MƏLUMAT

Bolnisi bələdiyyəsində hərəkət edən ictimai nəqliyyatən cədvəli[15]:

MARŞRUT	GÜNDƏLİK REYSLƏRİN SAYI	İŞ SAATLARI
Ratevani - Raçisubani (Bolnisi şəhəri istiqaməti)	12 reys yerinə yeritilir	Saat 8-dən saat 20-dək
Bolnisi - Kazreti - Baliçi	2 reys yerinə yeritilir	Saat 8:00; saat 13:00
Baliçi – Kazreti- Bolnisi	2 reys yerinə yeritilir	Saat 9:30; saat 15:00
Ratevani - Parizi	2 reys yerinə yeritilir	Saat 8:00; saat 14:00
Bolnisi-Talaveri- Mamxuti	2 reys yerinə yeritilir	Saat 8:00; Saat 13:00
Bolnisi- Darvaz	2 reys yerinə yeritilir	Saat 8:00; Saat 14:00
Bolnisi - Poladauri	2 reys yerinə yeritilir	Saat 8:00; Saat 14:00
Bolnisi - Tandzia	3 reys yerinə yeritilir	Saat 9:00; Saat 13:00; Saat 18:00
Bolnisi - Disveli	3 reys yerinə yeritilir	Saat 8:00; Saat 14:00; Saat 17:00
Bolnisi - Xatisopeli	2 reys yerinə yeritilir	Saat 8:00; Saat 17:00

QEYD: Nəqliyyatın qiymətini hər il Bolnisi bələdiyyəsi müəyyənləşdirir. Tbilisidən Bolnisi istiqamətində marşrut taksiləri Navtluği avtovağzalından çıxırlar. Səhər saat 8-dən, saat 18:00-dək hissədə, hər gün. Ünvan: Tbilisi, Moskva xiyabanı 2

15 Bolnisi bəladityyəsində hərəkət edən ictimai nəqliyyatın cədvəli https://bolnisi.gov.ge/servisebi/transporti

KOVİD 19-LA BAĞLI MƏSƏLƏLƏR:
SİMPTOMLAR, QABAQLANMASI, QAYNAR XƏTT

COVID-19 yeni virusdur və o “ağır respirator sindromu” (SARS) və bəzi soyuqdəymə şəklinə məxsus virus qruplarına daxildir. Korona virus damcı və təmas yolu ilə ötürülür. Məsələn, öskürük və ya asqırıqla, əl tu-tuşmaq və üz-gözə toxunmaqla, xəstələnmiş insanlarla sıx təmasla yoluxur.

COVID-19 üçün səciyyəvi olan simptomlar

- Nəfəs təntidikdə;
- Sinə nahiyəsində ağrı və ya təzyiq olduqda;
- Şuürun pozulması;
- Yuxubasma;
- Bənizin qeyri- adi qaçması/soaniz dodaqlar və üz.

Simptomları kəşf etdikdə, ilk növbədə, ailə həkiminzlə əlaqə saxlayın, çünki öskürürk və hərarətin artması başqa virus infeksiyaları üçün də səciyyəvidir. Öskürür, qripsiniz və ya hərarətiniz varsa, bu mütləq korona virusa yoluxubsunuz demək deyildir. Buna baxmayaraq, imkanlar daxilində, çalışın ki, bir neçə gün özünüzü təcrid edəsiniz. Bir qayda olaraq, başqa virus infeksiyasından irəli gələn simptomlar standartca inkişaf etdikdə 3-5 gündə itir.

KORONA VİRUSDAN QORUNMAQ VASİTƏLƏRİ:

- **Qələbəlik yerlərdən çəkinin;**

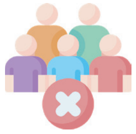

- **Qapalı, qələbəlik və korona virus üçün səciyyəvi olan əlamətləri müşahidə edilən insanlarla təmasda maskadan istifadə edin;**

- **2 metrlik fiziki məsafə saxlayın (maskadan istifadə etdikdə belə);**

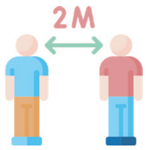

- **Əllərinizi tez-tez sabun və su ilə (40-60 saniyə müddətdə) və ya alkoqol ehtiva edən 70% məhlulla yuyun (20-40 saniyə);**

- **İmkan daxilində ictimai nəqliyyat vasitələrindən istifadə etməyin.**

EVDƏ MÜALİCƏ OLUNARKƏN NECƏ DAVRANMALIYIQ:

- **Özünütəcrid qaydalarına riayət edin;**
- **Bayıra çıxmayın;**
- **Qonaqlar qəbul etməyin;**
- **Ailə üzvləri ilə yalnız ən zəruri vaxtlarda, o da az müddətdə və fiziki məsafəyə riayət edərək, maskadan istifadə edərək əlaqədə olun;**
- **Şəxsi qablarınız, dəyişəkləriniz və gigiyena əşyalarınız yanınızda olmalıdır;**
- **Otağınızı tez-tez bayıra açılan pəncərə və qapı ilə havalandırın;**
- **Həkimlə məsləhətləşmədən dərman qəbul etməyin. COVID-19-in müalicəsi simptomatikdir və simptomları idarə etmək və sizin üçün gərək olan dərmanlar haqqında informasiyanı sizə həkim ötürəcəkdir[16].**

16 Gürcüstanda Koronavirusun yayılmasının qabaqlanması. https://stopcov.ge/ka

ÖLKƏDƏ FƏALİYYƏT GÖSTƏRƏN QAYNAR XƏTLƏR

1. Gürcüstan Hökumətinin qaynar xətti - 144

İş saatları: 09:00 - 21:00

Qaynar xətt vasitəsilə vətəndaşlar Korona virusa qarşı təyin edilmiş məhdudiyyətlərlə əlaqədar tam informasiya almalıdır.

2. Gürcüstanda Hökumətin məlumat portalı/veb-səhifəsi - ambulatoria.moh.gov.ge

Vətəndaşlar informasiya portalı vasitəsilə ailə həkiminin kim olması və ilkin səhiyyə müəssisəsi haqqında məlumat ala bilərlər. Portalda şəxsi nömrəni göstərərək, vətəndaş hansı tibb müəssisəsində qeydiyyatdan keçdiyini öyrənə bilər və hableə ailə həkiminin kim olması ilə bağlı məluma tala bilər.

3. Gürcüstanın İşğal Altında Qalmış Ərazilərdən Qaçqınlar, Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyi - qaynar xətti - 15 05

İş saatları: hər gün (24/7 ərzində)

Veb-səhifə: **https://www.moh.gov.ge/**

Cari məsələlər, proqramlar və xidmətlər, Nazirlikdə mövcud olan, həm səhiyyə, həm də sosial və qaçqınlar məsələlər haqqında məlumat almaq mövcuddur. Həmçinin, qeyd olunan qaynar xəttə Korona virus barədə məlumat almaq da əlavə edildi.

4. Xəstəliklərə Nəzarət üzrə Milli Mərkəz – Qaynar xətt 116001

İş saatları: Bazaertəsindən cümə daxil 09:00 - 21:00

Veb-səhifə: **ncdc.ge**

Xəstəliklərə Nəzarət üzrə Milli Agentliyin qaynar xətti vasitəsilə yoluxan və yoluxmayan xəstəliklər, immunizasiya, dövlət proqramları haqqında məlumat almaq mümkündür. Həmçinin eyni qaynar xətdə Korona virus haqqında məlumat almaq da mümkündür.

5. PHHŞ - İnsan ticarəti (trefinkinq) Qurbanlarının, Zərərçəkənlərin müdafiəsi və Yardımı üzrə Dövlət Fondu

Zorakılıq hadisəsi baş verdikdə: 112 və ya 116006-ya zəng vurun.

İş saatları - Hər gün (24/7 ərzində)

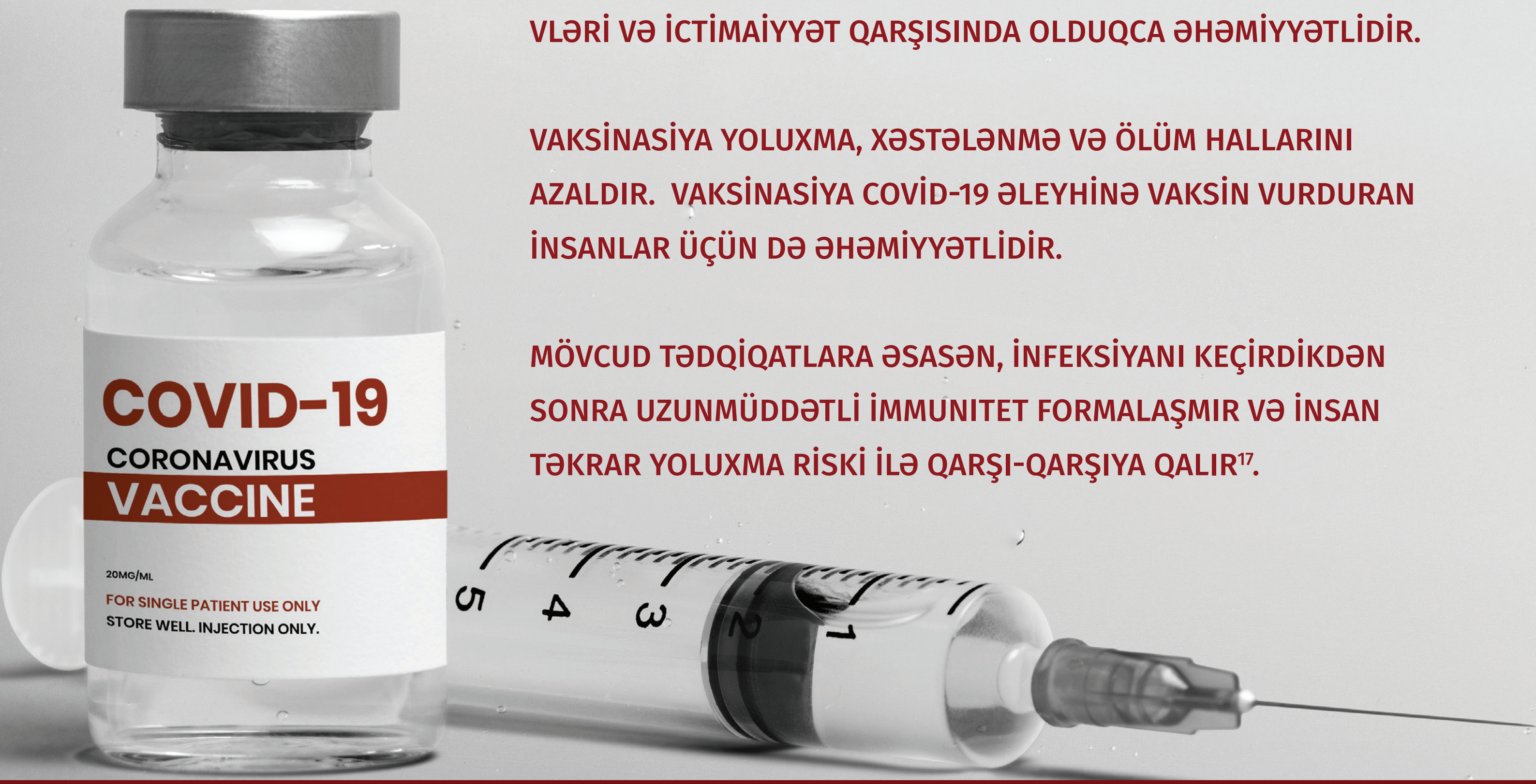

HƏR İL MİLYONLARLA İNSAN MÜXTƏLİF VİRUSLARA QARŞI VAKSİN VURULUR. COVID-19 ƏLEYHİNƏ VAKSİNASİYA ÖZÜN, AİLƏ ÜZVLƏRİ VƏ İCTİMAİYYƏT QARŞISINDA OLDUQCA ƏHƏMİYYƏTLİDİR.

VAKSİNASİYA YOLUXMA, XƏSTƏLƏNMƏ VƏ ÖLÜM HALLARINI AZALDIR. VAKSİNASİYA COVİD-19 ƏLEYHİNƏ VAKSİN VURDURAN İNSANLAR ÜÇÜN DƏ ƏHƏMİYYƏTLİDİR.

MÖVCUD TƏDQİQATLARA ƏSASƏN, İNFEKSİYANI KEÇİRDİKDƏN SONRA UZUNMÜDDƏTLİ İMMUNİTET FORMALAŞMIR VƏ İNSAN TƏKRAR YOLUXMA RİSKİ İLƏ QARŞI-QARŞIYA QALIR[17].

KOVİD -19 ƏLEYHİNƏ VAKSİNASİYA

Ölkədə ümumi vaksinasiya aparılır. Kamil vaksinasiya üçün iki dəfə peyvənd olmaq vacibdir. Dozalar arasında məsafə 21-28 gündür. Tibbi müəssisəni arzunuza görə seçirsiniz.

Vətəndaşlar üçün COVID-19 əleyhinə vaksinasiya məsələsini asandlaşdırmaq məqsədilə elektron sistem yaratmışdır. Vaksinasiya olmaq istəyənlər orda qeydiyyatdan keçə bilərlər.

Vaksinasiya üçün əvvəlcədən qeydiyyatdan keçmək vacibdir. Qeydiyyat üçün bu elektron ünvana daxil olmaq lazımdır: **https://booking.moh.gov.ge**

Vaksinasiya ilə bağlı başqa sualalr olduqda **1522** nömrəyə zəng vurun.

http://www.ncdc.ge

Vaksinasiya ödənişsizdir!

Qaynar xəttin işləmə saatları: 09.00-23.00.

Əlavə məlumat almaq üçün bu vebsəhifəyə daxil ola bilərsiniz: **http://www.ncdc.ge**

17 Gürcüstan Sosial İşçilər Assosiasiyası - http://gasw.org/index.php/gasw-newsgeo/news-4/732-covid-21

Bolnisi bələdiyyəsində vaksinasiya bu klinikalarda mümkündür:

- MMC Xəstəxana- poliklinik birləşməsi
  Ünvan: Bolnisi, Kazreti qəsəbəsi
- MMC “Kveşi həkimlik ambulatoriyası”
  Ünvan: Bolisi, Kveşi
- MMC “ Bolnisi Mərkəzi Klinikası”
  Ünvan: Bolnisi, D. Ağmaşenebel K.No25
- MMC , “Trio-medi”
  Ünvan: Bolnisi, S.S. Orbeliani 122
- Bolnisi – İctimai Səhiyyə Mərkəzi
  Ünvan: Bolnisi Sakkadze k.45

Vaksinasiya ödənişsizdir!

Kamil vaksinasiya üçün iki dəfə peyvənd olmaq vacibdir. Dozalar arasındakı məsafə 21-28 gündür!

Vaksinasiya üçün bu elektron ünvanda qeydiyyatdan keçmək zəruridir: https://booking.moh.gov.ge

Qeydiyyatla bağlı məsləhətləşmə üçün 144 (3)-ə zəng vurun

Vaksinasiyayla bağlı suallar üçün 15 22-yə zəng vurun!

Əlavə məlumat üçün http://www.ncdc.ge saytına daxil olun

YAŞLILARIN HÜQUQLARINI QORUMAQ

Gürcüstanda yaşlı əhalinin sayı təxminən beşdə birini təşkil edir. Gənc Pedaqoqlar İttifaqı14 tərəfindən 2020-ci ildə keçirilən tədqiqatda (yaşlıların sosial müdafiəsi ilə bağlı Gürcüstan siyasəti və Qanunvericilik bazasının təhlili) oxuyuruq ki, Gürcüstan əhalisinin 19.8%-ni yaşlılar təşkil edir. Xalq müdafiəçisi aparatı tərəfindən yaşlı şəxslərin hüquqi vəziyyətini öyrənmə nəticələrinin göstərdiyi kimi ölkədə yaşlıların hüquqlarının təmini cəhətdən bir çox problem yenə də qalmaqdadır.

HÜQUQLARINIZIN POZULDUĞU TƏQDİRDƏ, HÜQUQLARINIZI MÜDAFİƏ ETMƏK ÜÇÜN TƏŞKİLATLARA MÜRACİƏT EDƏ BİLƏRSİNİZ. ORDA SİZƏ ÖDƏNİŞSİZ HÜQUQİ MƏSLƏHƏT VERİLƏCƏK VƏ HABELƏ ÖDƏNİŞSIZ HÜQUQİ XİDMƏT DƏ ALA BİLƏCƏKSİNİZ.

Problemlər bir çox halda sistem xarakterlidir və beləliklə, kompleksiv problemlərlə bağlıdır. Xalq müdafiəçisinin məruzəsində də15 (2019-cu il, 1 oktyabr – Beynəlxalq Yaşlılar Günü) Qeyd edilmişdir ki: „Problemlər arasında „ Gürcüstan əhalisinin qocalması məsələləri üzərində Dövlət konsepsiyasına" paralel olaraq, onu həyata keçirmək üçün lazım gələn Milli Fəaliyyət Planının mövcud olmaması, yaşlıları yaşları əlamətilə ayrı-seçkiliyə məruz qoymaq, zorakılıq, o cümlədən ailədə zorakılıq və bu istiqamətdə kamil statistik verilmişlərin olmaması, ağır sosial-iqtisadi və yaşayış şəraitləri, evzislik təhlükəsi, fiziki mühitin əlçatımlılıq problemi, yaşlıların qayğısına qalmaq üzrə ümumi, uzunmüddətli strategiyanın olmaması, sosial xidmətin effektivsizliyi, kifayət etməyən hədəf proqramları, yerli hakimiyyət səviyyəsində yaşlıların rifahının qeydinə qalmaq məqsədilə keçirilən tədbirlərin azlığı və s."

Yaşlıların hüquqlarını müdafiə etmək məqsədilə, Gürcüstan Milli Fəaliyyət Planı hazırlamışdır16 („ Gürcüstanda əhalinin qocalması məsələsi üzrə Dövlət siyasəti konsepsiyasının" təsdiqi haqqında qərar – "Gürcüstanda əhalinin qocalması məsələsi üzrə Dövlət siyasəti konsepsiyasının 2017-2018-ci illər üzrə Mil-

li Fəaliyyət Planı“) yaşlıların hüquqlarını qorumaq üçün yaşlıların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış xidmət siyasətlərini inkişaf etdirmək. Lakin, Xalq müdafiəçisinin monitorinq hesabatından və Gənc Pedaqoqlar İttifaqı tərəfindən keçirilən tədqiqat hesabatından da bəlli olduğu kimi, icraat effektsiz şəkildə aparılır və fraqmental xarakter daşıyır. Nəticədə isə yaşlıların ehtiyacları bir daha təkzib edilərək hüquqları qorunmur. Ehtiyacları araşdıraraq, verilmişlərə əsaslanmış siyasət yürütmək isə dövlətin borcudur.

GENDER VƏ YAŞLILIQ

2018-ci ildə „Gürcüstanda gender bərabərliyi: sədlər və tövsiyyələr“ aparılan tədqiqata görə, gender bərabərsizliyi və qadın hüquqlarını pozmaq bir çox istiqamətdə müşahidə edilir. Qanunvericilik çatışmazlıqları da ayrıca problemdir. Müxtəlif araşdırma nəticələri qadınların işləməyə, səhiyyəyə, sosial, mədəni və başqa xidmətlərə əlləri bir o qədər də çatmır. Xalq müdafiəçisinin hesabatına görə, yaşlı qadınlar bir çox hallarda iqtisadi zorakılıq qurbanlarına çevrilirlər. Dünya qadınların gücləndirilmə prosesində onların iqtisadi güclənmələrinin əsas rol oynadığı barədə razılaşır. Əhəmiyyətli dərəcədə mal-dövlət yaratmalarına və büdcəyə töhfə vermələrinə baxmayaraq yaşlı qadınlar yenə də stereotip yarlıqlar kölgəsində qalırlar.

Qadınlar və xüsusilə də, yaşlı qadınlar hüquqlarını müdafiə etmək üçün öz hüquqları barədə təfəkkürlərini artırmaq, aktiv yaşlılıq siyasətini inkişaf etdirmək, yaşlı qadınları və kişiləri siyasəti hazırlamaq prosesinə eynicür cəlb etmək və əlbəttə, onları iqtisadi cəhətdən gücləndirmək əhəmiyyətlidir. Qadınların (yaşlı qadınların) hüquqlarını gender bərabərliyi haqqında qanun müdafiə edir[18].

18 Gender bərabərliyi haqqında Gürcüstan qanunu - https://matsne.gov.ge/ka/document/view/91624?publication=9

HÜQUQLARINIZI MÜDAFİƏ ETMƏK ÜÇÜN SİZƏ HÜQUQİ MƏSLƏHƏT VERƏN VƏ ÖDƏNİŞSIZ HÜQUQİ XİDMƏT GÖSTƏRƏN TƏŞKİLATLARA MÜRACİƏT EDƏ BİLƏRSİNİZ.

Gürcüstan Xalq Müdafiəçisi Aparatı
Ünvan.: Tbilisi, Davit Ağmaşenebeli Xiyabanı 80. Poçt indeksi 0102
El. poşt: info@ombudsman.ge
Veb-səhifə: www.fb.com/OmbudsmanofGeorgia/
Qaynar xətt: 1481 (24/7)

Kvemo kartli ərazi vahidliyi
Ünvan: Marneuli, Rustaveli #61b
Tel.: 591701073 ; 1481
İş saatları: 24 saatlıq rejimdə işləyir, o cümlədən, qeyri-iş günləri və saatlarında

Gürcüstan Gənc Hüquqşünaslar Assosiasiyası (GGHA)
qeyd olunan təşkilatın sizə hüquqi məsləhətlər verə bilər və lazım gəldikdə hüquqlarınızın müdafiəsi üzrə də işləyə bilər. Ünvan: Uznadze küçəsi #101
Tel.: (995 32) 299 50 76
el-poçt: gyla@gyla.g

Kvemo kartli ərazi vahidliyi
Ünvan: Rustavi ş. Kostava 15 a/5, İ.K. 3700;
Məsləhətləşmə telefonu: (0341) 255337;
Elektron poçtu: rustavi@gyla.ge

Ödənişsiz Hüquqi Yardım Xidməti
Qeyd olunan təşkilat sizə hüquqi məsləhət verə bilər.
el-poçt: info@legalaid.ge
Veb-səhifə: www.legalaid.ge
Məsləhətləşmənin qaynar xətti: 1485 və ya +995 (32) 2920055
İş saatları: bazar ertəsi-cümə - saat 10-dan saat 18.00-dək

BƏLƏDÇİNİN QOŞMASI

YERLİ ÖZÜNÜIDARƏETMƏYƏ İSTƏNİLƏN MƏSƏLƏ İLƏ BAĞLI MÜRACİƏT ETMƏK İSTƏYİRSİNİZSƏ, MƏKTUBU AŞAĞIDA VERİLMİŞ ŞƏKİLDƏ YAZA BİLƏRSİNİZ.

Bolnisi bələdiyyəsi meri

Cənab/Xanım-------------------------------------

Vətəndaş. --,

Yaşadığı ünvan. ----------------------------------

Yaşadığı ünvan. -----------------------------------

Ə r i z ə

Yazaraq sizə bildirirəm, ki ---

Xahiş edirik məni yardım almaq (tibbi, pul və s.) üçün birdəfəlik -----------------------------------

proqramına qoşasınız.

Ərizəçi: -------------------------------

İmza -------------------------------

Gün/Ay/İl.

Əmək, Səhiyyə və Sosial Müdafiə Nazirliyinə istənilən məsələ ilə bağlı yazılı surətdə müraciət etmək istədikdə aşağıda verilmiş şəkildə yaza bilərsiniz.

Məcburi köçkünlər, Əmək,
Səyihhə və Sosial Müdafiə Nazirliyinin Vətəndaşı
Sosial və Səhiyyə proqramına cəlb etməkdə
məsul şəxsinə

Ərizə

Sizə yazaraq bildirirəm ki, ---

Xahiş edirəm qeyd olunan ərizəmi qəbul edəsiniz və ---

Vətəndaş ad/soyad: --------------------------------
Ünvan: --------------------------------
Şəxsi nömrə: --------------------------------
Telefon: --------------------------------
İmza: --------------------------------
Gün/Ay/İl --------------------------------